

Sevi.der/gi

MAYIS 2026

SAYI:5

◆ Bilgen Yürük
◆ İbrahim Çetin Derdiyok

Kapak Resmi ve Öyküsü
Yunus Emre'nin "İster İdüm Allâhı
Buldum İsa Ne Oldı" Adıyla Tanınan
Şiirinin İncelenmesi

◆ KARİKATÜRLERLE ADANA'NIN HAFIZA İNSANLARI

◆ Kader Yılmaz
◆ Ahmet Özgür
◆ Ramazan Çakıroğlu
◆ Yaşar Erkmən
◆ Meryem Fehime Oruç
◆ Bekir Dağsever
◆ Semih Kızıldağ
◆ Şerif Kaya
◆ Ecrin Ada Arı
◆ Elif Gencer

Benim Evlerim
Eski Saatlerin Kadranında
Derin İlişki
İsa'lar Karışınca
Karanlığı Nakışlamak
Her Gün İki Ekmek
Sessizliğin Sesi
Emanet Bebek Elsa
Çimenlerde Kalan İz
Anılara Yolculuk

◆ Hatice Nur Erdemli
◆ Yasemin Başarır
◆ Hüseyin Rahmi Gürpınar
◆ Enver Güvel
◆ Hatice Kale
◆ "NİÇİN YAZIYORSUNUZ?"
◆ Veli Cuma
◆ Muzaffer Özen
◆ Yuşa Arış
◆ Haydar Çağlar
◆ Elif Ecrin Su Karakuzu
◆ Cihan Solak
◆ Coşkun Salar
◆ Canan Aytın

Sıcacık Soba
Savaş Sonrasında
Misafir
"Özgür'ün Sualleri"
Salıncaklar Kurdum
Ya Bu Deveyi Güdersiniz...
Küçüksaat Fotoğrafhanesi
Bakı
Doğada Dostluk
Siz Bayım Sever misiniz?
Çay Ocağın Üstünde
Seni Düşünmek
Karalıyorum

Sevi.der/gi

Adana Sanatevi Derneği Adına Sahibi
Ecdat GÜVEL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ecdat GÜVEL

Genel Yayın Yönetmeni
İbrahim Çetin DERDİYOK

Editör
Yaşar ERKMEN

Hukuk Danışmanı
Sabri ÇİÇEKLİ

Yayın Kurulu
İbrahim Çetin DERDİYOK
Bedri AYDOĞAN
Bilge KARGA GÖLLÜ
Mustafa EMRE
Tiraje Zeynep YÜREĞİR
Aysel YENİDOĞANAY
Yaşar ERKMEN
Yadigar ÖZTUGAY
Songül YURDACAN
İlhan GERİMTERLİ
Mehmet Emin YENİÇERİ
Ecdat GÜVEL

Görsel Sanat Yönetmeni
Kerem Yücel GÜVEL

SPONSOR
Özel Minecan Okulları

Kapak Resmi
Bilgen YÜRÜK

Sevi.der/gi Adana Sanatevi Derneği Süreli
Yayın Organıdır.

TEMSİLCİLER:
BOLU- Mehmet Bayraktar (05334323698)
TOKAT-Sefa ATA (05423141415)
AMASYA - Veli ÇELİKTAŞ (05078804558)
DÜZİÇİ - Hüseyin ER (05448761280)

İLETİŞİM
Tel : 05052782996
Mail : sevidersanat@gmail.com
Huzurevleri Mahallesi 77231 Sokak Yıldız
Sitesi A Blok Zemin Kat Çukurova/ADANA

İnternet sayfası:
www.sevidergi.com
www.sevidergi.com.tr

Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya
kamuoyu önünde söz vermiştir.

OFSET HAZIRLIK & BASKI
Arslan Güneydoğu Gazetecilik,
Matbaacılık ve Kağıtçılık AŞ
Yeni Doğan Mah. 2108 Sokak. No: 13/A
Yüreğir / ADANA

BU SAYIDA

Sevi.der/gi Mayıs 2026 sayısı ile siz okurların elinde. Yine öyküler, şiirler... Kapak resmini Bilgen Yürük yaptı ve öyküsünü yazdı. Edebiyat Tarihimizden köşemizi devam ettiriyoruz. Yayın Kurulu Üyemiz Bedri Aydoğan Hoca bu sayı için Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Misafir öyküsünü ve Enis Behiç Koryürek'ten şiirler seçti, yayımlıyoruz. Genel Yayın Yönetmemiz İbrahim Çetin Derdiyok Hoca'nın Yunus Emre'den yaptığı şiir incelemesini sayfalarımızda bulacaksınız. Bu sayımızda "Karikatürlerle Adana'nın Hafıza İnsanları" başlığı ile yeni bir sayfa başlatıyoruz. Bu sayfada, 1945'ten 1950'ye kadar Adana'da Nevzat Güven tarafından yayımlanmış olan Keloğlan adlı mizah gazetesinden alacağımız karikatürleri yayımlayacağız.

Adana'daki sanat etkinliklerinin duyurusunu yapmaya devam ediyoruz. Öykü ve şiirlerinizi bekliyoruz. Yazıların Word dosyası olarak "sevidersanat" adresine gönderilmesi gerekmektedir.

Gelecek sayıda buluşmak üzere...

YAYIN KURULU

KAPAK RESMİNİN ÖYKÜSÜ

Bu resimde bambaşka bir dünya hayal ettim. İnsanlar birlikte enerji tasarrufu yapıyorlar. Suları dönüşümlü kullanıyorlar. Sudan, elektrikten, her şeyden tasarruf etmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Pankartlar, yağmur sularını biriktirmeler, gereksiz yanan lambaları kapatmalar... Ben bu dünyada herkesin tasarruflu olduğunu düşündüm. Bakın, sizin de gördüğünüz gibi ne kadar tasarruf, o kadar güzellik!

Bilgen YÜRÜK
Necip Fazıl Kısakürek İlkokulu 4/D
BİLSEM Öğrencisi

Bu dergide yer alan tüm yazı ve fotoğraflar, yazarın gönüllülük esası ile sanat ve sanatçıya katkıları adına,

Sevi.der/gi'de yayınlanmak üzere yazarın kendi rızası ile yollanmış olup, dergiye bedelsiz şekilde basılmıştır. Dergide yer alan yazı ve fotoğrafların tamamının, fikri ve sinai hukuk çerçevesinde sorumlulukları yazara aittir.

Yunus Emre'nin “İster idüm Allâhı buldum ısa ne oldu” Adıyla Tanınan Şiirinin İncelenmesi

İbrahim Çetin DERDİYOK

Giriş

Yunus Emre dediğimiz zaman aklımıza hemen aşk gelir. Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'ye aşk peygamberi denildiği gibi Yunus Emre'ye de denilebilir. Bu denmese bile Yunus'a aşk delisi, aşk sarhoşu diyebiliriz. Bakın Yunus ne diyor:

İşidün iy yârenler 'aşk bir güneşe benzer
'Aşk olmayan gönül misâl-i taşa benzer
(Tatçı, 1990: 52)

Gerek Mevlânâ'da gerekse Yunus'ta aşkın yoğunluğu neden kaynaklanıyor olabilir? Kanımızca sevgiliye kavuşmak isteğinden. Bu da doğaldır. Fakat tasavvufta ilâhî sevgiliye varmanın en önemli yanı, insanın maddî yanını, benlik yanını enaniyet duygusunu yok etmesi gereğidir. Bunu gerçekleştirmek de pek kolay değildir. Ancak âşıklar sevdikleri için her şeyden vaz geçebilirler. Bunun için gerçek mutasavvıflar, Yunus'un dediği gibi sevgiliye ulaşma yolunda aşk ateşiyle yanarlar:

Ben yürürem yana yana
'İşk boyadı beni kana
Ne 'âkilem ne divâne
Gel gör beni 'ışk n'eyledi (Tatçı, 1990: 327)
Bu yazıda Yunus Emre'nin “İster idüm Allâhı buldum ısa ne oldu” dizesiyle başlayan şiirini daha çok anlam yönünden incelemeye çalışacağız. İncelerken önce beyitleri düzyazıya çeviriyoruz, sonra günümüz Türkçesine aktarıyoruz. Aslında bunu güç anlaşılan şiirler için yapıyoruz. Fakat herhangi bir anlamı kaçırmamak için yine bu yolu izlemeye gayret ediyoruz. Daha sonra da sözcük ve kavramları anlatarak şiire girmeye çalışıyoruz.

1.
İster idüm Allâhı buldum ısa ne oldu
Ağlar idüm dün ü gün güldüm ise ne oldu
Dün (T.): Gece.
Dün ü gün (T.): Gece gündüz.
Allâhı ister idüm; buldum ısa ne oldu? Dün ü gün ağlar idüm; güldüm ise ne oldu?
Allâhı çok istiyordum sonunda buldum.
Ona kavuşayım diye gece gündüz ağlardım, sonunda kavuşup mutlu oldum.

Tasavvuf düşüncesine göre insanlar üç kısma ayrılır:

1. Dalâlette olanlar. 2. Sâlikler. 3. İnsan-ı Kâmiller.

Buna göre dalâlette olanlar, hakikat yolundan habersiz, kendini dünya işlerine

kaptırmış kişilerdir. Sâlikler ise dalâletten kurtulup vücûd-ı mutlakı arayan, ona ulaşmak isteyen kişilerdir. vücûd-ı mutlaka, Allâh'a ulaşmak isteyenler, bir mürşide bağlanıp onun yol göstericiliğinde benliğini terbiye edip nefsinden kurtulması gereken kimselerdir. İnsan-ı Kâmiller ise mürşidin sunduğu bilgilerle vücûd-ı mutlaka, Allâh'a ulaşmış kişilerdir.

Benliği terk etmek kolay değildir. Ancak âşıklar sevdikleri için her şeyi terk edebilirler. Bu aşkı da mürşitler, dervişlere sunabilirler. Yunus'un başka bir ilâhîde söylediği aşk böyle bir aşktır:

Cennet Cennet didükleri
Bir ev ile bir kaç Hûrî
İsteyene virgil anı
Bana seni gerek seni (Tatçı, 1990: 310)

Anları (T): Onları.

Yukarıdaki dörtlükte görüldüğü gibi Yunus Emre, cenneti, evleri, hurileri istememekte, yalnızca yüce bir aşkla bağlı olduğu tek varlığı, vücûd-ı mutlakı istemektedir. Böylece onda yok oluşu, fenâfillahı bulup ebedileşecektir.

Anlamaya çalıştığımız bu beyitte de şairin, “İster idüm Allâhı” sözlerinden ilâhî sevgiliyi istediği anlaşıyor. “Ağlar idüm dün ü gün” yani “gece gündüz ağlardım” sözlerinden de bu dünyaya gelerek ayrıldığı sevgiliye duyduğu özlemle gece gündüz ağlayıp gözyaşı döktüğü anlaşıyor.

Şairin “buldum ısa ne oldu” ve “güldüm ise ne oldu?” sözlerinden sanki hoşnut değilmiş gibi görünse de aslında amacına ulaşmış, insan-ı kâmil olmuş bir kimsenin dingin ruh durumu yansıyor.

2.
Erenler meydânında yuvarlanur top idüm
Pâdişâh çevgânında kaldum ısa ne oldu

.
Erenler meydânında yuvarlanur top idüm;
pâdişâh çevgânında kaldum ısa ne oldu?

Tekkede ermişlerin sohbetinde hocaların her birini dikkatle dinlerken yuvarlanan bir top gibiydim. Tanrı'nın iradesiyle ona mazhar oldum.

Aslında şair beyitte tekkedeki dervişlerin katıldığı sohbet ve dersleri, gûy u çevgân oyununa benzeterek anlatıyor. Gûy u çevgâna Batı'da polo diyorlar. Oyunda gûy denilen bir top ve çevgân denilen ucu eğri bir sopa

vardır. 4 - 10 arası oyuncunun katıldığı bir takım oyunudur. Hedef, uzunluğu 120 - 150 cm. arasında değişen, çevgân denilen sopalar yardımıyla topu rakip takımın kalesine götürmektir. (Pala, 1989: 116)

Şair, sohbeta katılan dervişleri topa, vücûd-ı mutlakın, Tanrı'nın irâdesini de çevgâna benzetiyor. Tanrı takdir ederse gûy hedefe ulaşabilir. Yoksa ulaşamaz.

3.
Erenler sohbetinde deste kızıl gül idüm
Açıldum ele geldüm soldum ısa ne oldu
Kızıl gül: Henüz açılmakta olan gül, çiçek.
Solmak: Ölmek, rengi uçmak, canlılığı gitmek.

Erenler sohbetinde deste kızıl gül idüm; açıldum ele geldüm; soldum ısa ne oldu?
Ermişlerin ve dervişlerin katıldığı derste ben henüz açılmamış çiçek gibi bir deste kırmızı gül idim. Derslerde yavaş yavaş olgunlaştım, bir çiçek gibi ele gelecek duruma geldim. Sonunda soldum. Bir bakıma öldüm. Böylece benlikten kurtuldum.

Üçüncü beyitte şair yine sohbetten, meclisten söz ediyor. Bu kez derviş, kendisini güle benzetiyor. Gülün sohbetlerdeki durumunu üç aşamada anlatıyor. Gül, ilk aşamada henüz açılmamış goncadır, daha sonra açılarak ele gelir, sonunda da solar yani ölür. Yani ölmeden önce benliğini öldürürse fenâfillaha ulaşmış olur. Bu üç aşama, Mevlânâ'nın “Hamdım, piştim, yandım” sözünü de hatırlatıyor.

Gençlik yıllarımızda anlayamadığımız Mevlânâ'nın bu sözü, aslında tasavvuf düşünce sisteminin bir yönünü anlatıyor. Buna göre Tanrı'ya ulaşma yoluna girmiş bir insanın hayatının üç aşamasından söz ediliyor.

Şair, “Erenler sohbetinde” derken, tekkede mürşidin yol göstericiliğinde yaptıkları ders ve sohbetleri kastediyor. “deste kızıl gül idüm” derken de henüz hakikat yolundan haberi olmayan dalâletteki bir insanı; “Açıldum ele geldüm” derken de derslerde gelişip değişen yol kateden, sâliklerden bir kimseyi; “soldum ısa ne oldu” derken de dersleri başarılı bir şekilde tamamlayıp İnsan-ı Kâmil mertebesine ulaşan bir kimseyi anlatıyor.

4.
Âlimler ulemâlar medresede buldıysa
Ben hârâbat içinde buldum ısa ne oldu

Hârâbat (Ar.): Yıkık dökük yer. (Mecaz) Meyhane, Tekke.

Âlimler ulemâlar medresede buldıysa, ben hârâbat içinde buldum ısa ne oldu?

Medresede öğrenim görüp yetişen bilgi sahibi hocalar, âlimler de sonuçta bu dünyanın ne olduğunu anlarlar, belirli bir noktaya gelirler, fakat ben bu bilgilere hârâbatta yani ilâhî aşkın sunulduğu tekkede gönül yoluyla ulaştım.

Ulemâ sözcüğü Arapça “âlim” sözcüğünün çoğuludur. Yani Ulemâ, âlimler demektir. Medrese eğitimi alan âlimler, dinî bilgileri iyi bilirler. Halka da dinî emirleri, kuralları iyice anlatırlar. Normalde Allah’ın emirlerini dinleyen ve yerine getiren bir insan cennete gitmeye hak kazanır. O da Allah’ın sevgili bir kulu olur, böylece ona yaklaşır. Fakat tasavvuf yoluna gidenlerin benliği okşayacak hiçbir şey istemedikleri, yalnızca vücûd-ı mutlak’ın aşkıyla yetindikleri görülür. Aslında burada tasavvuf yolundan giden kimsenin, her şeyin ondan ibaret olduğunu fark etmesi anlatılıyor.

Mutasavvıflar, aşk gücüyle benliklerini terk edip âşık oldukları ilâhî sevgiliye kavuşabilirler. Bu beyitte farklı yollardan gidilse de özünde samimi olanların vücûd-ı mutlak’a ulaşabileceği anlatılıyor.

5.

İşit Yûnus’ı işit yine delü oldu hoş Erenler ma’nîsine daldum ısa ne oldu

Ma’nî, ma’nâ (Ar.): Mana, anlam.

İşit Yûnus’ı işit; hoş, yine delü oldu; erenler ma’nîsine daldum ısa ne oldu?

Yunus Emre bu beyitte, tasavvuf düşüncesine vâkıf olduğunu, zaman zaman tecelliye, nüzûl ve urûcu, yani devriyede anlatılanları düşündüğünü anlıyoruz. Şair, bütün bunları düşünerek ruhunun kabardığını, Allah’a ulaşmak istediğini işitmemizi, farkına varmamızı istiyor.

Bu beyitte anahtar sözler ikinci mısradadır. “Erenler ma’nîsine daldum ısa ne oldu” dizesinde “Erenler ma’nîsi”, “Erenler ma’nâsı” şeklinde de okunabilir. Erenler, insan-ı kâmil olan kimselerdir. “Erenler ma’nâsı” sözüyle tasavvuf düşünce sistemi kastedilmektedir.

“Erenler ma’nîsine daldum ısa ne oldu” sözleriyle Yunus’un coştüğünü; Allah’ı ve aşkını, ona nasıl ulaşacağını düşündüğünü; “İşit Yûnus’ı işit yine delü oldu hoş” sözleriyle de ilâhî aşkla deli gibi coştüğünü, onun aşkıyla yanıp yakıldığını anlıyoruz.

Sonuç

Sonuç olarak “İster idüm Allâhı buldum ısa ne oldu” sözleriyle başlayan beş beyitlik

ilâhîsinde Yunus Emre, ermiş ya da ermekte olan bir dervişin geçtiği aşamaları, duygu ve düşünceleri anlatmaktadır.

Tasavvuf yoluna giren derviş Yunus, tasavvuf düşüncesine göre tecelli eden bu âleme gelmiş ve ilâhî sevgiliden uzağa, gurbete düşmüştür. Dünyadaki bütün amacı, tekrar o yüce sevgiliye dönebilmektir. Ona dönebilmek için kendisini ondan ayıran benlik duygusunu aşk ile yenip tekkede aldığı derslerle ilerleyip ilâhî sevgiliye yaklaşması gerekir. Nitekim sohbette açılmamış bir gülken, açılmış ele gelmiş, sonra solmuş, yani insan-ı kâmil olmuş, böylece sevdigine kavuşmuştur.

Kaynakça:

Büyük Türk Klasikleri, Cilt 1. İstanbul 1985. s. 277, 278

İskender Pala, Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, Akçağ Yayınları, C. I-II, 1989 Ankara, s. 116

İskender Pala, Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, 15. Basım, Ocak 2007, İstanbul, s. 102 Mustafa Tatçı, Divan-ı Yunus Emre, 1990, s. 53

Mustafa Tatçı, Divan-ı Yunus Emre, 1990, s. 310

Mustafa Tatçı, Divan-ı Yunus Emre, 1990, s. 327

KARİKATÜRLERLE ADANA’NIN HAFIZA İNSANLARI

Çocukluktan kurtulup ihtiyar olamadı
Altmış yıllık ömrünü çocuklarla yogurdu
Evvelâ (Ana) olup açınca (Kucağı) nı
Ressam Tahsin Karayel doksan çocuk doğurdu

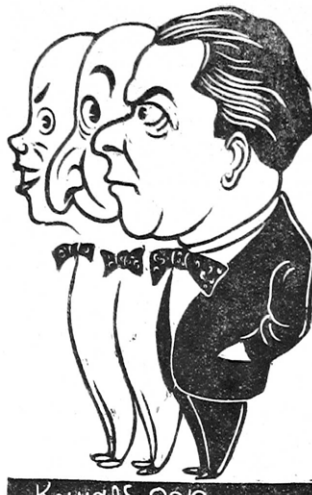
ÇİZER:
KEMAL ERGON

Avrupada ömür sürüp hayli dirsek çürüttü
Arşimedin gür sesine yıllarca kulak verdi
Mühendistir portakalı ölçülü yetiştirir
Hendeseli tahan satar bizim Ziya Akverdi.

ÇİZER:
NECMİ ŞENEL

Adana (Türksözü) gazetesinden

Üç Nevzat Güven bir arada

Ferit Celal GÜVEN
Nevzat GÜVEN
Coşkun GÜVEN

ÇİZER:
KEMAL ERGON

Mizah Gazetesi Keloğlan

22 Mart 1945 - 9 Kasım 1950
tarihleri arasında Adana’da
541 sayı yayınlanmıştır.

NEVZAT GÜVEN

1904 doğumlu,
yükseköğrenimini
Paris’te Siyasal
Bilimler Okulu’nda
tamamladı.

Çeşitli gazetelerde
başyazarlık yaptı.

Mizah Gazetesi
Keloğlan pazartesi
ve perşembe günleri
yayınlandı.

Bu karikatürler Nevzat Güven’in Adana’da yayınladığı Mizah Gazetesi Keloğlan’dan alınmıştır.

BENİM EVLERİM

Kader YILMAZ

Benim hikâyem...
Adım? Benim gibilerin adının önemi yok.
Yaşım? Eskiden doğmuşum, çok eskiden...
Evli miyim? Yüzyıllardır evliyim sanki...
Üzerimde geçmişten gelen yük, kambur
muyum? Evet, hayatımın yükü var üzerimde...
İlk evim:

Bir bodrum katı. Camları yüksek. İnsan
yüzlerine hasret, sadece ayaklar görürdüm!

Kimi beş yaşında ayaklar, hoplayıp
zıplayan...

Kimi on-on iki yaşlarında, çorapları fırfırlı,
okula gitme telaşıyla...

Kimi rugan ayakkabılı, parlak erkek
ayakkabısı. Kesin memur ayakkabısı!
Lenduhasından emin, hızlı ama sert adımlar...

Kimi ince topuklu, uzun etekli, telaşsız,
çıtkırıldım, nazenin cinsi...

Ben mi? Dışarı çıkmak benim için
rüyaydı... Ama çıktığım zaman tokalı terlikler
ayaklarımda olurdu, yaz kış.

Kocam mı? Ayakkabılarını bilmem ben.
Onun gür sesini bilirdim, yüzümde patlayan.
Bir de korkunç, yuvasından çıkmış gözlerini!

İkinci evim:

Önü caddeye dönük, arkası boş arsaya
bakan bir ev. Çocuklar orada top oynardı. En
çok onları izlemeyi severdim...

Bazen oyuna ben de katılırdım. Görseniz
değme oyuncuya taş çıkartırdım. Top ayağıma
geldikçe uçtuğumu sanırdım. Çalımlarımla
karşımdakileri şaşırtır, topla dans eder gibi
oynardım... Sonra şut ve gol! İşte bu kadar!

Ayyy... Yemeği yine unuttum ateşte,
yandı zaar... Yine onun sesi, yine o korkunç,
yuvasından çıkmış gözleri!

Üçüncü evim:

Birbirine bitişik, ne zaman yapıldığı
bilinmeyen ahşap evler. Yıkılmasın diye
yanındaki dik duran, yalnızlıktan korkan
evler... Tıpkı benim gibi. Tren raylarıyla
bütünleşmiş evler; fotoğraf gibi... Birini çeksen
fotoğraftan sanki her şey bozulacak, o güzellik
kalmayacakmış gibi.

Gece olunca korkardım; hem gecedен
hem de evden. Gece olunca ev konuşmaya
başlardı. Gıcır gıcır diye gelirdi tahtaların sesi,
kurtlar kemirirdi tahtaları, sonra yüreğimi
kemirir gibi... Rüzgârda sallanır, yıkılacak gibi
olurdu. Isınmazdı bir türlü, ayaklarım hep
buz gibi kalırdı. Pencereden soluk sarı sokak
lambasının ışığı sızardı içeri ve onun korkunç
sesi... Yüzü sobanın ateşiyle aydınlanmış,

korkunç masallardan fırlamış gibi görünürdü.
O zamanlarda hep Allah’a yalvarırdım:
“Çabucak sabah olsun” diye.

Benim yolculuğum her sabah trenlerle
başlardı. Raylar treni nereye götürürse ben de
biner, bilinmeze giderdim. Hiç kimsenin beni
tanımadığı, dili başka, yüzleri başka, evleri
başka, benim bilmediğim hayatlar yaşayan
insanların oturduğu yerlere... Bahçeli, çiçek
kokan evlere...

Ve hiç sevmediğim akşam dönüşleri... O ev,
o ses ve kâbus gecelerim; kâbus ev, yaşadığım
ev...

Dördüncü evim:

Daha önce hiç görmediğim, hayal bile
edemediğim evler... Üst üste, tek çatı altında;
sanki gökyüzünü yırtıp fezaya ulaşacak gibi.

Hep düşünürdüm: “En üst kattakiler ellerini
uzatınca bulutlara değer mi?” diye. Cevabımı
bilmezdim, soramazdım da onlara. Konuşmam
yasaktı onlarla. Hem ne konuşulurdu ki?

Evimiz kapıcı dairesiydi. Mutfak dolaplı,
kocaman salonu vardı. Bir de yatak odası.
Evde soba yoktu. (Galiba en çok buna
şaşırmıştım...) Ev sıcaktı, sıcacık. Soba derdi
yok, odun derdi yok, “Kömür bitti mi, yaza
çıkarmı?” derdi yok. Su bile sıcaktı. Elini uzat,
sıcacık akardı. Eskiden kışın bulaşık, çamaşır
yıkarken ellerim donar, soğuktan çatlardı. Yol
yol olur, kanardı ellerim. Şimdi ellerim pamuk
gibiydi...

İşim bitince onları izlerdim. Gülererek
geçerlerdi önümden, inci gibi dişleriyle.
Kendileri gider, kokuları kalırdı ardlarında;
mis kokuları... Adlarını bilmezdim ama
kokularından tanırdım onları; hangisi üçüncü
katta, hangisi otuzuncu katta...

En çok otomobil kullanan kadınlara
özenirdim. Hayaller kurardım: Kırmızı
otomobile binmişim, özenle tutmuşum
direksiyonu. Sıksam kırılacak gibi gelirdi.
Gözlerim aynada, önce rujumu tazelerdim,
sonra korna çalardım. Ve tekerler yavaşça
dönerdi... Ben masallardaki gibi mutlu
olurdum.

Ve irkilirdim o sesi duyunca. Bütün
hayallerim kırılır, cam gibi düşerdi yere. Üst
kattakiler ellerini uzatınca gökyüzüne değer
mi bilmem ama bilirdim ki o ses gökyüzüne
erişir, gök kararır ve gökyüzünde bir şimşek,
bir boran... Yıldırım düşerdi hayallerime ve
hüsran damarlarımda akardı...

Beşinci evim:

Beşinci evimi görseniz siz bile
inanamazsınız! İki katlı, cumbalı bir köşk bu.
Evet, evet köşk! “Nasıl oldu?” diye sormayın,
anlatamam. Kelimelerim yetmez anlatmaya,
mutluluğumu da...

Evim, dedim ya, iki katlı, cumbalı.
Pencereleri büyük, yaz kış aydınlık. Panjurları
kırmızı, dantelli perdeleri ve karanfil işlemeli.
Rüzgâr esince oynasır perdeler ve huzur girerdi
içeriye; her yer mutluluk kokardı. Balkonu
pembe güllerle süslüydü. Çatıya uzanmış
güllerin birkaç dalı... Elim dallara gider,
oradan çatıya. Ve uzatırdım kolumu; güllerle
beraber gökyüzüne çıkardım. Bulutlardı bana
arkadaş...

Artık ne o ses ne korku! Özgürdüm,
mutluyum...

Ve adım Hayal, bedenim ölü...

ESKİ SAATLERİN KADRANINDA

İçimde,
Olgun bir gül kuruyor dalında
Utanç duyuyorum tanıklığından
Kurumuş dere nasıl beklerse yağmuru
Öyle bekliyorum yaprağın koynunda
Gökyüzüne bakarak.

O gün güneş
Her zaman verilmiş görev gibi doğdu
Gecenin karanlığına aldırmadan
Keskin bir kılıç gibi kesti
Sözcükler döküldü güneşin teninden.

Ürkek bir zamandı
Hızla geçti hayatım
Eski saatlerin kadranda
Akrep sustu
Yelkovan yorgundu
Geçmişin yüzüne çökmüş kül gibi
Yaranın nabzında atıyordu.

Ve ben
Zamana değil
Kendime geç kaldığımı anladım
Eski saatlerin kadranda.

Ahmet ÖZGÜR

DERİN İLİŞKİ

Ramazan ÇAKIROĞLU

Osmanlı İmparatorluğu’nun son dönemleriydi. İstanbul-Bağdat Demiryolu hattı ve Haydarpaşa Garı inşa ediliyordu. Bu dönemde çok sayıda Alman Kadıköy’e ve Moda’ya gelip yerleşmişti. İstanbul için yolun başlangıcı olan merkez ve Haydarpaşa Garı, onlar için çok önem arz ediyordu. Çünkü yol yapımı ilerledikçe, gemilerden indirilen demiryolu malzemeleri bu yoldan yüklenecekti. Yol ne kadar ilerlerse malzeme de o kadar kolay yerine ulaşacaktı. İş disiplini seven Almanlar için bu büyük bir kolaylık sağlayacaktı.

Diğer yandan 1923 yılında kurulan genç Cumhuriyet, 1930’lu yıllarda aynı zamanda üniversite reformuna yönelmişti. Aynı yıllarda Hitler iktidarının aldığı kararla Almanya’da birçok Yahudi ve muhalif akademisyene işten el çektilmişti. Bu insanlar da büyük bir tedirginlik ve kaygı ile kendilerini Türkiye’ye atma çabası içinde idiler. İstanbul’a yerleşenler, özellikle Anadolu yakasını ve Kadıköy’ü seçiyordu. Çünkü Hitler’in Türkiye’ye saldırma ihtimali karşısında bu bir çeşit önlemdi. Böylece izlenme ihtimaline karşı hem Alman Sefaretinden uzak olacaklar, bir saldırı ihbarı alır almaz, onlar Alman Özgürlük Birliği veya Avusturyalılar Direniş Grubu gibi örgütler ile Mustafa Kemal’in yolunu izleyeceklerdi. Yani Anadolu’ya daha kolay geçecekler ve hayatta kalmaya çalışacaklardı...

Bugün ise o günlerde yaşanan, acıları, hayal kırıklıklarını, hüsrancıları çeşitli yerlerden öğrenirken, yine debdebeleri, şaşıları ve lüks hayatları da anıları bize aktaran kültür kanallarından belleğimize aktarıyoruz...

O yıllarda Kadıköy’ün moda semti gerçekten de Moda’dır. Bu akademisyenlerden çok önce Moda’ya, Levanten, Yahudi, Gayrimüslim ve diğer Avrupalıların yanı sıra Türklerin üst tabakasının da oturduğu bir semt olmuştur.

O dönemin meşhur sayfiye yerlerinin Anadolu yakasında olması, havasının temiz, suyunun bol, plajlarının doğal olması Kadıköy’ü bir çekim merkezi hâline getirmiştir. Bu renkli ve canlı bölgede Almanlar da çok etkin olmuşlar ve yepyeni hayatlar kurmuşlardı.

Cumhuriyetin ilk yıllarında, bunlardan biri, herkesin Madam Barones olarak tanıdığı Fransız, Alman melezi bir kadındı. Bu çevrede annesinin kopyası olan on sekiz yaşlarında, Güzel Sanatlar eğitimi alan

kızı Maria ile yaşıyordu. Her ikisinin de dillere destan tanrı vergisi güzelliği vardı. “Altın Oran” tanımlaması adeta onlarda buluşuyordu. Bir yetmişlere yakın boyları, sütün gibi bacakları, zarif bir sırt ve dik bir omuz İstanbul sosyetesini alıp götürüyordu. Önden bakıldığında ise masmavi gözleri bakını titretiyor, yüzleri oransal olarak eksik bulunmayan bir burun, yanaklar, çekici, fakat sert anlam ifade eden dudakları tamamlıyordu.

Madam Barones, daha dik duruşlu, sportif bir göğüs kafesi, albenili bir dişilik barındırıyordu. Gören insanlar, karşılarında hem anaç bir koruyucu hem de her an sert ifadeler kullanan olası bir Afrodit buluyordu. Durum bu olunca bir gören bir daha görmek için bahaneler yaratıyordu. Bu yüzden etrafında birçok insan dönüyor, fakat herkesi yanına yaklaştırmıyordu. Bazen, bir mahalle bekçilerini, Hitler sonrasının Alman mareşal üniformasından giyindiren müstemilatta yemekli içkili ağırlayacak kadar mütevazı, bazen de İstanbul Valisi’nin, Belediye Başkanı’nın, Defterdar’ın, Akıl Hastanesi Başhekimlerinin ziyaret isteğini “uygun değilim” diyecek kadar sertleşiyordu.

Barones sıfatı, kadın baronların sıfatı olmasına karşın, Kadıköy ve Moda halkı, ne diyor, ne ediyor önüne bir “Madam” tanımlaması ekliyordu. Madam Barones Kadıköy merkezinin hemen yanındaki çiftlikte yaşıyordu. Tüm evcil büyük baş, küçükbaş, kedisi, köpeği ve kümes hayvanları ile haftada üç-dört gününü Moda’da, üç dört gününü de çiftlikte geçiriyordu. Aynı zamanda Moda Plajının sahibi bilinir. Madam Barones, hayatını bir trafik kazasında kaybeder. Madam Barones’ten sonra meşhur plaj için çıkan verasette, kendi ailesinden çoğunluğu değişik milletlerden 72 hissedarı çıkar. Bu, Madam Barones’in uluslararası akrabalık ve kişilik özelliklerine denk gelir. Hatta bu plaj için bir ara “72 Millet Plajı” deyimi de bu nedenle dillere düşer...

Alman topluluğunun ve dostlarının dillere destan yaşamları ve eğlenceleri oluyordu. Evlerde, konaklarda yalılarda dostluk dolu yemeklere, bazen göçün ve savaşın acıları eşlik ediyor, müzik ziyafetleri, edebiyat, sanat, bilim, felsefe ve iş dünyası yüklü sohbetler, Almanya’da ve Dünyada sonu ağır ödenen bedellere geliyor, çoğu kez topluluklar hüznünlü dağılıyordu.

Zamanın akışı içinde Kadıköy, “kadıdan kalan devasa bir köy” gibi yağmalanır. Birikimini güçlü yapan ve bol para kazanan levanten, Yahudi, gayrimüslim ve Avrupalılar, dönemin gelişimine uygun işlere yönelerek, fabrikalar kurarak, bol para getiren çeşitli işlerle varlıklarına varlık katarlar. Onlar, sanayi çağı ve kültürünün içinden geliyor olmalarının avantajını sonuna kadar kullanırlar. Türkler onlar kadar varsıllaşmasa da yine hatırı sayılır varlık ve güç devşirirler.

Buraya yerleşen levanten, Yahudi, gayrimüslim ve diğer Avrupalılar gitgide nesillerine Türkçe’de de kullanılan, ortak tanım içeren isimler vermeye gayret ettiler. Erkek çocuklarına Sami, Bünyamin, İsa, kız çocuklarına ise Denis, Meryem, Melek, Gül gibi...

Gitgide kültürler, isimler, milliyetler daha çok karıştı. Türkiye’de dalgalanan ve zaman zaman kışkırtmalara kapılan milliyetçilik, onları biraz daha kimliklerini saklamaya itiyordu.

Madam Barones’in trafik kazasında kaybı tüm aileyi derinden etkiledi. Başta aile ve tüm Kadıköy, Moda bir kez daha anladı Madam Barones’in, Barones olduğunu. Çok geçmeden, kardeşler malı, mülkü bölüşmeye giriştiler. Malını, mülkünü alan kenara çekiliyordu. Yani bir nevi Madam Barones ailesi dağılıyordu. Anlaşılıyordu ki aileyi gerçekten bir fermuar gibi bir arada tutan Madam Barones’miş.

Bunlardan biri vardı ki o daha çok etkilendi. Dünyası değişti. Koca çiftlik, doğrudan annesinden kalan mallar üzerine bir dağ gibi kalan Maria idi. Maria okulunu zar zor tamamladı. Bir yandan, çiftliğin idaresi, o kadar mal mülkü omuzlarda taşımak henüz yaşamın ilk çeyreğini doldurmamış bir genç kız için çok zordu. Bazen, varsıllık da böyle yük oluyordu insanlara. Düşünceleri onu çiftliğin kâhyasına ve ailesine yakınlaşmaya götürdü. Kâhya’nın tayfası Tokatlı Sıraçlardandı. Çok dürüst ve çalışkan insanlardı. Bu yükün çözümü içeriden olmalı idi. Fakat nasıl?

Aileye yakınlaştıkça aile ona daha da yakınlaşıyor ve gitgide yükü hafifliyordu. Sıraç, en çok destek aldığı insandı. Sıraç, Kâhya’nın Ziraat mektebinde okumayı başarıp, dört yıldır çiftlikte ailesiyle birlikte çalışan oğlu idi. Hem geldiği boyun adı hem de öz adı idi Sıraç. Yani, Sıraç oğlu Sıraç idi...

Sıraç'ı da yanından eksik etmiyordu. Nasılsa hayat onları sürekli aynı ortamlarda bir araya getiriyordu. Artık, akşam yemekleri, kâhyanın ailesi ile bir arada yenmeye bile başlamıştı. Kâhya'nın ailesi ve mülk sahibi birbirini yeniden keşfediyorlardı.

Gitgide ev, arsa ve çiftlik için gözü geride kalmamaya başladı Maria'nın. Yeniden gülümsüyor, yeniden coşuyor, yeniden sanat ve felsefe tartışmalarına katılıyordu.

Arada babası aklına geliyordu Maria'nın. Annesine babasını sorduğu çocukluğunu anımsıyordu. Annesinin; "Almanya'ya gitti o. Bir daha geri gelmez." sözünü anımsıyordu. Gitmişti demek ki. Yıllardır yeni bir dünya kurmuş olmalı. Veraset ilamında adı da geçmediğine göre evliliğini de giderken bitirmiş olmalıydı.

Sıraç, Maria için, Maria Sıraç için gitgide tam bir tamamlayıcı oldular. Her şey o kadar doğal akmaya başlamıştı ki Maria'nın Sıraç'a duyduğu minnet duygusu, yerini paylaşım duygusuna bırakmıştı. Günleri ayrı geçmeyen bu iki genç insan, bir kulübün dans partisinde buluştuklarında Maria'nın başı Sıraç'ın omuzuna düşüvermişti. Kendi hâlinde ayrı ayrı yanan iki alev birdenbire bir olmuş ve daha güçlü bir lav olmuştu. Bu konuda uzun uzun konuşmaya bile gerek görmediler. Anadolu'nun temiz çocuğu Sıraç ile uzun bir serüvenin mutlu, yorgun kızı Maria önce kendilerini nikâh dairesinde, hemen sonrasında ise yakın dostlara verilen yemekli bir yalı partisinde buldular. Herkese ilan ettiklerine göre artık onlar, genç bir aile ve karı koca idiler...

Çiftlik gitgide küçülmeye başlamıştı. Artık tarlalar Bostancı'dan Süreyyapaşa Korusu ve B(T)aşbüyük eteklerine kadar uzanıyordu. Milenyuma kırk yıl kala, her yeri bir inşaat modası sarmıştı. Bunlar sürerken Maria bir türlü hamile kalamadı. Yaşları iyice ilerleyen Sıraç'ın anne babası; "Gayrı buralarda gönül eğlenmez." deyip memleketlerine döndüler. Sıraç da iyiden iyiye kendi evinin başına yerleşti. Evliliklerinin beşinci yılı olmuştu ki hamile olduğu muştusunu eşine verdi. Çok mutlu oldular. Günlerce yüzlerinde güller açtı.

Günler, haftalar ve aylar birbirini kovaladığında Maria'nın karnı burnunda idi. Doğum konusunda Maria'yı en çok destekleyen, can dostu Helen idi. Helen, iki ay önce doğumunu hastanede yapmış, Uğur adı verilen bir erkek çocuk dünyaya getirmişti. Daha lohusa sayılan Helen, Maria'yı kendi doğum yaptığı hastaneyi tavsiye etti. Bu tavsiyeyi tutan Maria, günü geldiğinde aynı hastaneye yatırıldı. Helen de can dostunu yalnız bırakmadı. İlk fırsatta yanına koştu. Yapması gerekenleri yapıp, kendi bebeğinin

yanına döndü. Ve nur topu gibi bir kız çocuğu dünyaya getirdi Maria. Annesinin ölümünden bu yana derin bir dünya ile uğraşan Maria ve Sıraç, kızlarına "Derin" adını verdiler. Sanat okumuş olan bir anne de olsa olsa böyle bir isim tercih edecekti. Sıraç da buna itiraz etmedi. Memnuniyetle eşinin kararını destekledi. Hem, Kadıköy'de oturan yabancılar artık kendi kültürlerinin insan isminde ısrar etmiyorlardı...

Derin, annesi ve anneannesi kadar güzel bir çocuktu. Sarışın, mavi gözlüydü. Dalgalı saçları uzadı zamanla. Bukle, bukle... Gizemli ve mistik yüzü iyice belirdi. Uğur iki ayın farkı ile daha önce belirginleşti. Çoğu kez dışarıdan bakıldığında onu da kız zannediyorlardı. Saçları masum yüzüne düşüyordu. Yüzünde ise ince bir durgunluk vardı. Eskilerin sima dedikleri bu duruş, yüzünde zor seziliyordu.

Daha doğduktan birkaç hafta sonra Derin, bir bebek olarak Uğur'u gördü. Uğur da Derini. Nesneleri tanırken birbirine karıştı sesleri. Bebek hafızası ile bu sesleri arar oldular. En neşeli zamanları seslerinin birbirine karıştığı zamanlardı. Ara sıra annesi Derin'e "melek" anlamında "angel", meleğim anlamında "angelim" diyordu.

Bebeklik bakımından kurtulup, kreşe adımını Uğur'la birlikte attı. Bazen, Maria'nın aracı ile Sıraç, bazen de Helen bırakıyordu kreşe. Bazen, kreşin kapısına doğru el ele tutuşup koşuyorlardı. Çıkışta kreş bahçesinde öğretmenleri eşliğinde birlikte bekliyorlardı. Bu hava içinde anaokulu ve ilköğretim okulu da böyle geçti. Liseye geldiklerinde birbirlerini tamamladıklarını daha çok fark ettiler. Lise bitimine kadar da birbirlerine seslerini bile yükseltmediler. Doğrusu, her gencin yaşayacağı şekilde bazen küstükleri oldu. Uzun sürmezdi bunlar. Hatta bu küçük küs-barışları anımsamazlardı bile...

Yakınlıkları, duygu yakınlığını da birlikte getirdi. Lise ikinci sınıftan sonraki küsmeler, aşk küsmeleri gibiydi. Derin, erkek olarak ilk kez Uğur'u, Uğur da ilk kez, kız olarak Derin'i öpmüştü. Sevişmeleri ise hep bir bale gösterisi tadı ve estetiğinde sürdü. Uğur, uzun sevmeyi ve sevmeyi istemiyordu. Derin ise sanki onu yaşıyor, ezberliyor ve bağrına çekiyordu. Liseyi bitirdikleri yıl tercihleri biraz farklı düştü. Derin, İstanbul Üniversitesinde Felsefeyi kucaklayacaktı. Uğur ise Psikolojiyi... Zaman zaman birbirlerinin derslerine misafir oldular. Derin onu daha çok İnsan Felsefesi, dersine misafir ediyor, Uğur da Psikolojide Ekoller dersine çağırıyordu. Üniversite öğrenciliğinin ikinci yılında İngilizcede pratik yapmak için Londra'ya birlikte uçtular. Bu uçuştan özel derinlikler bekliyordu Derin. Uğur ise o beklenen derinliğe ulaşamadı bir türlü...

Üniversite için zorlu geçen bir dört yıl yaşadılar. Mezuniyet tören ve balolarında birlikte coştular. Barları birlikte adımladılar. İki aile de olan bitenin farkında idi. Artık, bu iki gencin evlilik isteklerini bekliyorlardı.

Bu arada, dört yıl içinde gitgide Uğur'un yüzündeki ince durgunluk, kalın durgunluğa dönüşmüştü. Derin bunun nedenini anlamaya çalışıyor, kesin bir anlam veremiyordu. Derin'de dolaşan duygular, geçmiş yelpazelere yayılıyordu. "Uğur'un yedi-sekiz aydır, akşam sohbetlerinden ve birlikte geçirecekleri zamandan kaçmasının ardında ne vardı? Uğur'un annesi Helen teyze de "Uğur eve çok az geliyor." diyordu. Bu belirginleşen durgunluğun nedeni, Uğur'un lisenin ilk sınıfında bir deniz kazasında kaybettiği babası mı idi acaba?.. Mümkündür! Yeteri kadar destek olamadım mı? Annesi, babasının ölümünden iki yıl sonra bir evlilik yapmış, Uğur'u çok seven ve annesiyle çok mutlu görünen üvey baba, aniden evden çıkıp gitmişti. "Neden acaba?.." dese de derin bir nefes çekerek; "O, onların özel yaşantısı..." deyip sorgu penceresini kapatmaya çalıştıysa da başaramadı...

Derin sorgulamalarına sorgulama kattı. "Bu böyle olmayacaktı. Bu kadar yıl, birbirinin penceresi olan iki insan bu kadar kolay mı kopacaktı? Bebeklikten gelen can arkadaşının durgunluk içinde kaybolup gitmesine göz mü yummalı idi? Bencil mi düşünüyordu. Ortada dantel dantel dokunmuş bir zaman ve emek ne olacaktı?.."

Ve Uğur'la konuşmaya karar verdi. Çok sevdikleri Kadıköy Plajı'nın rıhtım ve yol inşaatından arta kalan, kalp çizdikleri kumsalda buluşmaya karar verdiler. Kararlaştırılan kumsala Derin yarım saat kadar erken geldi. Her zaman çizdikleri kalbi daha büyük ve derin kazıdı yere. Uçlarına mumlar yaktığı sırada Uğur da gelmişti.

"Derin, ne yapıyorsun böyle?"

"Yapmak istediğimi yapıyorum. Sen bu kalbi ve ışıklarını çok seversin."

"Teşekkür ederim canım da şimdi ne gereği vardı?"

"Her zaman gereği var."

Uğur küçük rıhtımdan kumsala atladı. Derini sol yanağından öptü.

"Anneni, bayramda öper gibi öpme!" deyip dudaklarından öptü Uğur'u.

"Uğur, bizim geçmişimizde dantel dantel işlenmiş bir zaman, emek ve aşk var."

"Zaman ve emek doğrudur Derin. Aşk, konusu biraz farklı."

"Nasıl farklı? Ben seni gözümünden sakınarak seviyorum Uğur."

"Bilmediğin şeyler var."

"Nedir o bilmediğim şeyler?"

"Ben başkasını seviyorum Derin."

"Nasıl yani? Başka bir kadın mı? Kim bu?"

“Kadın değil. Sana bağılılığımdan başka ben kadınlara yoğun ilgi duyamıyorum.”

“Ne diyorsun sen Uğur?”

“Yedi aydır Mete ile kalıyorum.”

“Üvey baban Mete...”

“Evet. O var hayatımda.”

Derin’in uzun süre dudakları, elleri kolları titredi. Zaman durdu onun için. Uğur’un yüzüne bakarken, dondu kaldı. Uğur ise sadece bakıyordu ona. Sadece baktığını görüyordu. Elleri ile yüzünü kapattı Derin. Ağlamak istedi. Ağlayamadı. Kendini bulmaya çalıştı. Hızlı bir hamle ile rıhtımın üstüne atladı. Ve oradan koşarak uzaklaştı...

Evindeki odasından üç gün çıkmadı. Annesi sordu ise de geçiştirdi. Haftalarca aramadı Uğur’u. Uğur da onu aramadı. Aradan bir aya yakın bir zaman geçti. Derinlerin ev kapısı yıkılırcasına çalmaya başladı. Maria, Sıraç ve Derin kapıya koştular. Helen kapıda idi;

“Koşun, Uğur hastanede, acilde! Çok dövmüşler yavrumu.”

Hastaneye koştular. Uğur’un yüzü neredeyse

tanınmayacak kadar kötü. Yüzü gözü kan içinde. Üstü başı paramparça. Önce, Derin koştu arkadaşına. Sımsıkı sarıldı. Uğur da sarıldı. Uğur hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Birlikte ağlaştılar. Birbirlerine hiçbir şey söylemediler.

Uğur ifadesinde, “Karanlık bir sokaktı. Aniden çullandılar. Serseriler cep telefonumu, kimliğimi ve cüzdanımı almışlar. Kimseyi tanımıyorum.” demiş.

Hastanede tedbir amaçlı bir gece kalsın dedi hekimler. O gece sabaha kadar Uğur’u Derin bekledi. Uğur’a olayla ilgili tek soru sormadı. Çünkü ne olduğunu ve kimin ne yaptığını biliyordu. Helen teyzeyi, annesini ve babasını da evlerine gönderdi. Uğur’a, elleri ile bir şeyler yedirip içirmeye çalıştı. Helen teyzesi, annesi ve babası ile birkaç kez telefonlaştı. Sabah çıkış işlemlerini yaptırdı. Uğur’un elinden tuttu. Acil kapısından çıkıp yönlerini hastaneye döndüler, inceler gibi baktılar.

Önce Derin, başını omuzuna yaslayan Uğur’un ellerinden tuttu ve gözlerine bakarak

konuştı:

“Evlen benimle Uğur. “

Uğur gözlerini yere dikerek;

“Bu durumdan sonra mı? Ben sana her şeyi söyledim. Ben sana kocalık yapamam!...”

Bunun üzerine Derin, Uğur’un yanağına sert bir tokat attı.

“Koca aptal, kocalık yap, demiyorum. Eşim ol, diyorum, eşim!...”

Uğur, derin bir mahcubiyet içinde yüzünü yine yere çevirdi;

“Peki.” diyebildi.

Derin;

“Nüfus kâğıdını ver bakalım.”

Uğur’un nüfus kâğıdını alırken, “Hani kimliğini çalmışlardı?...” der gibi baktı.

Uğur;

“Evet, eş olarak, dedikten sonra yine Derin’e sarılıp ağladı...”

Bir süre sonra el ele tutuşup, akan kalabalığın içine doğru yürüyüp gittiler...

İSA’LAR KARIŞINCA

Yaşar ERKMEN

2022’de yitirdiğimiz Ahmet Çiçekdemir’in anısına...

1973 yılının ilkbaharıydı. Orta üçe gidiyordum. Sınıfta kalmazsam liseyi Ceyhan yerine Adana’da okuyacağımı duyduğumdan beri keyfime diyecek yoktu. Çok çalışıp sınıfımı doğrudan geçmeliydim. O zamanlar zayıfın olmasa dahi üç ana dersten (Türkçe, Matematik, Fen ya da Sosyal bilgisi) bitirme sınavlarına girip geçerli not almak gerekiyordu. Yani şimdiki gibi, sınıf geçmek çocuk oyuncağı değildi. Adana’da okuma hayali bende nasıl bir doping etkisi yarattıysa bitirme sınavlarında sene içinde alamadığım notları alarak Ceyhan Yaltır Kardeşler Ortaokulunu bitirmiştim.

Diplomamı aldığımın ertesi günü Adana’nın yolunu tuttum. Önümde uzun bir yaz tatili vardı. Ablam, başıboş gezmeme istemediği için eniştemin çekip çevirdiği dükkânda çalışmaya başladım. Sıhhi tesisat malzemeleri satılan dükkân Küçüksaat’te, Yapı Kredi Bankasının karşısında, Melekgirmez’in girişindeydi. Dükkânın getir götür işlerine bakıyordum. Çay, kahve söylemek, satılan malzemeleri çuvallara, karton kutulara koyup arabaya taşımak, depoya gitmek...

Bu dükkânda her şey çok hızlıydı, her şey. Her gün, her an yangından mal kaçırır gibi bir telaş ve heyecan ortamı içindeydik. Sallanma, ağırdan alma, uyuşukluk dükkândan içeri giremez, dış kapıdan savuşur giderdi. Gün

boyu emir bildiren cümlelerden başka bir şey duymazdım.

“Koş bir çay söyle!”

”Eksikleri depodan bi koşu al da gel!

“Şu parayı komşudan hemen bozdur! Biraz çabuk ol!”

“Sen daha gitmedin mi?”

Sadece getir, götür işleri mi hızlıydı? Hayır! Herkes, her şey çok hızlıydı. Şaşıracaksınız ama ortamı bu hâle getiren de hiperaktif patronumuzdu. Her şeyin eksiksiz ve çabuk yapılmasını isterdi. Kendisi de öyle miydi diyeceksiniz? Merak ettiyseniz anlatayım.

Patron yetmiş yaşında vardı. Ben İsmail amca derdim, eniştem ise abi derdi. Eniştem, çocukluğundan beri burada çalıştığı için patronun manevi evladı gibiydi. Birbirlerine sarsılmaz bağlarla bağlıydılar. Eniştem de İsmail amcanın tam istediği gibi biriydi diyeceğim ama zaten kendisi onu bu şekilde yetiştirmişti.

Enişteme başka işyerlerinden çok cazip teklifler gelirdi ama o, bu teklifleri kabul etmez, burada daha düşük maaşla çalışmayı sürdürürdü. Sebebini soranlara da,

“Biz devrim nikâhıyla nikâhlıyız,

birbirimizden ayrılamayız.” derdi.

Çocukluğundan beri çalıştığı bu yere büyük bir vefa borcu olduğunu söyler, ayrılırsa dükkânın

kapanacağını düşünürdü.

Eniştemin de eli ayağı çabuktu ve işleri hızlıydı. Gittiği yerde oyalanmaz, işini çarçabuk bitirir, koşar adım dükkâna dönerdi. Kapı önünde patrondan gizli sigara içmesi bile iki dakikayı geçmezdi. Sigaradan aceleyle birkaç nefes çekip atar, ayağıyla dumanı tüten yarım sigarayı ezer, söndürürdü. Fırsat buldukça sigara yaktığı için de günde iki paket sigara dayanmazdı.

Patron, eniştemi dükkânda görmediği zaman,

“Ahmet nerede?” diye sorardı hemen.

Telaşla kapı önüne bakardım. Göremeyince arkadaki deponun kapısını açar seslenirdim. Işığı yanan tuvaletten, eniştemin şikâyet eden sitemli sesini duyardım.

“Burada da mı rahat yok bana?!”

O olmadı mı dükkânda işler aksardı.

Dükkânda ne var ne yok ondan sorulurdu.

Neyin nerede, ne kadar olduğunu, fiyatını bilen bir tek oydu. Siparişleri veren, hazırlayan; işçiyle de işverenle de ustayla da çırakla da muhatap olan oydu.

Patronun her şeyi hızlı olduğu gibi konuşması da çok hızlıydı. O kadar hızlı konuşurdu ki anlamakta zorlanır, çoğu zaman enişteme bakar, onun tekrar etmesini beklerdim. Çünkü İsmail amcanın söylediğini

en iyi anlayan oydu. Patronun benden istedikleri de çoğunlukla çay, su ve kahve olurdu.

Müşterilerin dışında, özel ziyaretçileri İsmail amca'yı hiç yalnız bırakmazlardı. Esnaf komşulardan tutun da emniyet müdürüne kadar geleni gideni eksik olmazdı. Ağır misafirlere kahve, sıradan ziyaretçilere çay ikram ederdi. Böyle durumlarda köşedeki çay ocağına bir koşu gider; çayları, kahveleri söyler, oyalanmadan dönerdim. Tezgâhın arkasında, patronun solundaki arkalıksız, yüksek taburede oturur, verilecek talimatları beklerdim.

Yalnız yaşıyordu İsmail amca. Eşini kaybettikten sonra iyice yalnız kalmıştı. Daha güneş doğmadan gelip dükkânının sacdan yapılmış oluklu darabalarından birini kaldırır, camlı kapıyı açar, içeriden kilitlerdi. Koca dükkânın bir köşesindeki yazıhane dediğimiz camlı bölmede namazını kılar, Kur'an okurdu. Daha sonra da eniştem gelip dükkânın bütün darabalarını büyük bir gürültüyle kaldırır ve camlı büyük kapılarını ardına kadar açar, temizliğini yapar, sonra da İsmail amcaya kahvaltı hazırlardı.

Kahvaltılık için nereden ne alınacağını öğrenmiştim. Bir çırpıda Abidinpaşa Caddesi'ne gider, Bebekli Kilise'nin olduğu sokağın başındaki bakkala girerdim. Bal, kaymak ve sıcak pide alıp dükkâna bırakır, sonra da çay ocağına gider, çayları söylerdim. İsmail amca köşedeki yazıhanesinde kahvaltısını yaparken biz çalışanlar da tezgâh üzerinde, müşteriler gelmeden kahvaltımızı alelacele tamamlardık. Bazen erkenci müşteriler, çoğunlukla da su tesisat ustaları kahvaltımıza dâhil olurdu.

Dükkânda su tesisatıyla ilgili malzemeler satılırdı. Karşımızda aynı işi yapan bir dükkân daha vardı. Bu yüzden işi olmayan su tesisat ustaları, sokağın gölgeli yanlarında vakit geçirirler, ihtiyaç olduğunda onlara iş verilir. Ustaların yanı sıra yük taşıyan at arabacılar ve hamallar da günlük nafakalarını çıkarmak için bekleyip dururlardı küçük sokağımızın duvar diplerinde.

Müşteriler enişteme çok güvenir, onun verdiği malzemenin kalitesini sorgulamaz, verdiği fiyata hiç itiraz etmezlerdi. Onun olmadığı bir sırada müşteriye musluk satmaya kalkan muhasebecimiz, müşteriye bir türlü ikna edemedi. Malı satmakta kararlı olan muhasebecimiz, musluğun fiyatını indirdiği hâlde müşteri musluğu yine de almadı. O sırada içeri giren eniştem devreye girip müşteriye musluğu etiket fiyatından satıverdi. Konuşmasıyla müşteriye bir güven duygusu veriyordu. Bu güven kolay elde edilmemişti. Arkasında yılların kazandırdığı bir tecrübe vardı.

Dükkân, Melekgirmez'in girişinde olduğu

için bu isim hep kafama takılırdı. Buraya neden Melekgirmez derlerdi, bir türlü anlayamazdım. Toptan ya da perakende satış yapan inşaat, giyim, özellikle de gıda esnafı burada yer alırdı. İç taraftaki esnafın kökenleri daha çok Darende, Niğde ve Kayseri'ye dayanırdı. Yüzleri sakallı, elleri tespihli, ağızları dualıydı. Alışverişlerinde kıyasıya pazarlıklar yapılırdı. Bu pazarlıklar sırasında,

“Allah seni inandırсын, sermayesine veriyorum.”

“Allah biliyor ya, aşağısı kurtarmaz.”

“Yukarıda Allah var, görüyor.” gibi sözlerle sürekli kendilerine yüce Yaradan'ı tanık gösterirlerdi. Sonradan bu sözlerin doğruluğundan duyulan kuşku artınca halkın yüksek anlayışı, tam bir kara mizahla tepkisini ortaya koymuş ve buraya “Melekgirmez” adını yakıştırmış olabilir mi diye düşünmeden de edemiyordum o zamanlar.

Melekgirmez'in iç kısımlarında, Hacı Bayram Camisi'ne yakın bir yerde bir de depomuz vardı. Dükkânda yer bulamayan malzemeler depoya konurdu.

Dükkândan iki yüz metre kadar uzaktaki bu depoda yirmi beş-otuz yaşlarında, kendi hâlinde, sessiz, ağır başlı biri görevliydi. Depodan getirilmesi gereken bir malzemeye ihtiyaç duyulduğunda, eniştem depodaki görevliyi arar, malzemeleri hazırlamasını söyler, beni de getirmem için depoya gönderirdi. Melekgirmez'in karmaşık ve dar sokaklarından bir koşu Cumhuriyet gazetesinin basıldığı matbaanın bitişiğindeki depoya gider, hazırlanan malzemeleri alıp dükkâna getirirdim.

Matbaanın üstü patronun eviydi. Kimi zaman İsmail amca, evine bir şeyler bırakmamı isterdi. Yine bir gün evine bırakmamı istediği bir paketi alıp yola düştüm. Depodaki görevli uyukluyordu. Yan taraftaki merdivenlerden ikinci kata çıktım. İsmail amcanın evinin kapısını anahtarla açtım, elimdeki paketi mutfak tezgâhının üzerine bırakıp çıkarken komodinin üzerindeki telefona gözüm ilişti.

Çok meraklı biriydim. Olmadık şeyleri merak eder, anlamaya çalışırdım. O zamanlar telefonu olan evler parmakla gösterilirdi. Her çocuk gibi ben de telefonla konuşmaya can atıyordum ama arayıp konuşabileceğim kimse yoktu. Arayabileceğim bir numara olsaydı konuşmayı çok isterdim. Dükkânın 2565 olan numarası dışında başka bir telefon numarası da bilmiyordum. Rastgele bir numara çevirmeyi göze alamazdım.

O sırada telefonun üzerinde dört rakamdan oluşan bir numara gördüm: 2749. Telefon numaraları o zamanlar dört rakamdan oluşuyordu. Telefonun kendi numarasını çevirince ne olurdu acaba, diye uçuk kaçık bir fikir geldi aklıma. Biraz heyecanlı ve tedirgin

bir şekilde telefonun kendi numarası olan 2749'u çevirip bekledim. Hayret!.. Telefondan uzun uzun, “Dıııt!.. Dıııt!..” sesi gelmeye başladı.

Kim açacak, ne olacak diye merak ve heyecanla beklerken kulağıma, “öbür taraftan” geliyormuş gibi bir, “Aloo!” sesi gelmesin mi?

Şaşırmıştım. Alo diyen kimdi acaba? Korku dolu titrek bir sesle “Ki-ki-kimsiniz?” diye kekeledim. Derinden gelen uyku bir ses, “İisaaa!” demesin mi? Elim ayağım buz kesti. Her tarafım sıtmaya tutulmuş gibi zangır zangır titremeye başladı.

İsmail amca, namazını, niyazını hiç aksatmazdı. Her gün erkenden dükkânını açan, sabah namazını dükkânında kılan, kuran okuyan, dini bütün Müslüman bir adamdı. İsa da nereden çıkmıştı?

Telefon elimde donmuş kalmıştı. Ahizeyi korkuyla yerine koyarken Hz. İsa, “Alo!.. Alo!..” demeye devam ediyordu.

Kapıyı nasıl çektim, merdivenlerden paldır küldür nasıl inip de binadan çıktım, deponun önünden hızla nasıl geçtim hiç bilmiyorum. Cin çarpmışa dönmüştüm. Dükkâna gidene kadar kendime gelemedim.

Ertesi gün konuyu anlamış, kendime çok gülmüştüm.

Deponun telefonu İsmail amcanın evindeki telefon paralelmiş, yani numaraları ortakmış. Telefonun kendi numarasını çevirince meşgul çalması gerekirken paralel telefonun zili çalmış. Depo görevlisi de ahizeyi kaldırıp uyku ve tuhaf bir ses tonuyla bana cevap verince olan olmuştu. Bir de adamın adının İsa olması olayın üzerine tüy dikmiş, bende kayış kopmuştu.

İnsanın başına ne geliyorsa meraktan geliyordu ama insanoğlu merak etmeyince de hiçbir şeyi öğrenemiyor, yerinde sayıp duruyordu.

KARANLIĞI NAKIŞLAMAK

Kesip aydınlığımızı, çörekler üstümüze
Yağmalayıp, düşürürler bizi bize
Besinleri hep terimiz
Bilen susan
Suç Ortağı, sanadır sözüm
Girip çıkarak deliğinden iğnenin,
nakışladık karanlığı
Günlerimiz kan ter içinde ekmeğine
Günlerimiz kefeni yırtarak, çiçekten
çiçeğe koşuşturan arı
Yarın şöyle oturup altına gönül ağacının
Şarkıları bala bandırıp, yesin diye dünya
Hadi bitir, suç ortaklığını
Kaldır başını artık
Hep beraber, nakışlayalım karanlığı
Meryem Fehime ORUÇ

HER GÜN İKİ EKMEK

Bekir DAĞSEVER

İşyerimizin değişmeyen birer parçaları gibiydik. Her gün aynı iş, aynı eşya, aynı yüzlerdi gördüklerimiz. Değişen tek şey, her maaşın gelmesiyle çoğumuzun gelecek ayı nasıl getiririz kaygısından kızaran elmacık kemiklerimizin hâliydi. Aybaşlarının gelmesini hiç istemezdik.

Biz bordro mahkûmları, her ay kesintisiz yaptığımız, bankaların kredi kartlarını su ve elektrik faturalarını ödemekti. Hem ödentilerimi ödemek, hem başka işlerimi görmek için, iş yerinden öğle paydosuna ilaveli bir iki saat izin alarak çarşıya çıktım. Hani mecbur olmasam diyorum çarşı denen merete...

Büyük kentlerin bu amansız, acımasız sosyal baskısından kurtulmak neredeyse imkânsız. Orta direk denen küçük esnaf, işçi, memur, hepsinin kaygısı, sevinci, kederi aynı sayılırdı. Bunları düşünce düşünce Bankalar Caddesi'ne doğru yürümeye başladım.

Yol boyunca çevredekilerin kimi neşeden, kimi sudan bahanelerle kahkaha atanları, evhamlı adımlarla koşuşturmaları, bastonuna dayanmış taşlı tarla yolcusu ihtiyarları, isterik bakışlarla çevreyi rahatsız eden kurtları, işsizlik kaygısıyla dolaşan insan selinin içinden akarken, bir de baktım ki; Ziya Paşa Parkı'ndan Kale Kapısı'na gelmişim. Çoktandır uğramadığım yarı uykulu ayakkabı boyacısı, Şekerci Dede'yle göz göze geldik.

Kale kapısının önünde biraz cami cemaati, onların az ilerisinde evine ekmek götürmek için iş bekleyen ırgatlar, hemen yanı başında değişmeyen nakaratlarıyla bağırان sokak satıcıları...

Birileri buraya çekerek mi getirdi beni, yoksa kendim mi geldim? Bunun bile bilincinde değildim. Ama tek bildiğim, arada bir uğradığım boyacıydı. Boyacının saçları yıllardır aynı beyazlıktaydı. Çocuklara da büyüklere de şeker verdiğinden, ona herkes Şekerci Dede diyordu. Çocukların Şekerci Dede'si bizim de dedemiz olmuştu.

Şeker Dede yarı uyur gözlerini sık sık yumuyor, uykusuz olduğunu hemen fark ettiriyordu.

Beni görünce gözlerini kıpırtarak yüzüme baktı. Yanındaki iskemleye oturdum. Bir terlik uzattı. Verdiği terliği ayağıma giyerken o da ayakkabıların ipini çözüp boyamaya başladı. Boyama işi bitip iş cilalamaya gelince,

“Birazcık bekleyeceksin, vakit geldi.” dedi.

Hemen yanındaki poşeti kaptığı gibi, Kale Kapısı'nın duvarına tırmandı. Meraklı gözlerle onu izliyordum. Poşetin içindeki ekmek kırıntılarını, duvarın üstüne serpti. Önce birkaç serçe geldi. Serçeler birkaç hecelik ötüşlerini sıklaştırdı, duvarın üstü bir anda kuşlar karnavalına dönüştü. Bir hayli güvercin, birçok şehir kumrusu ailesi... Serpilen yemleri iştahla yemeye başladılar. Şekerci Dede elini alnına götürüp kuşlara iyice baktı. Kendi kendine, “Alah Allah, bizim Yelpesek yok!” dedi.

Ben onu izlerken, şu Şeker Dede ne garip adam, sevgisini ikiye ayırmış, en fazla kuşları sonra çocukları seviyordu. Herkes onun garip fikirleriyle ortak olup konuşmak istiyor. Fakat o, “Ben ne bileyim. Ben ne anlarım.” gibi sözlerle geçiştiriyordu. Yanıma döndüğünde yüzündeki ifadeden ezik ama sevinçler içinde yüzdüğü belliydi.

Hemen konuşmaya başladı:

“Bir gün şu yandaki parkın içinde yaralı bir güvercin buldum. Sanırım bir çocuk sapanla yaralamıştı. Onu yakalayıp getirdim. Birkaç gün yanımda, bir kutunun içinde misafir ettim. Burada kaldığı sürede hem yaralarını ilaçladım, hem de besleyip suladım. O bana alışmıştı, ben de ona alışmıştım. Daha sonra onu geldiği ortama bırakmam gerektiğini düşündüm. Önüne de biraz yem dökerek, onu biraz önce yem döktüğüm yere bıraktım. Döktüğüm yeme önce serçeler, sonra güvercinler, kumrular gelmeye başladı. Ben her gün bakkaldan iki ekmek alıyor, onları küçük küçük ufalayıp, oraya döküyorum.

Parkta bulduğum güvercin bana kuşlara yem vermeyi öğretti. Ben de bunu, seve seve yapmaya başladım. Kanadının kırık oluşundan, diğer kuşlar gibi sağlıklı uçamıyordu. Bu yüzden ona Yelpesek diyordum. Bu gün onu göremedim.” dedi ve geçmişinden anlatmaya başladı.

“Çocukluğumuzda sapanla kuşları kovalardık. Kimini vurur kimini yaralardık. Her yıl incirler olgunlaştığında küçük ama çok yağlı incir kuşları gelirdi. Bunlardan her gün beş on tane vururduk. Hele av mevsiminin bereketli geçmesi için, büyüklerimizden öğrendiğimiz, ‘Eş getir, beş getir/ Yağlı yağlı döş getir.’ tekerlemesini tekrar eder dururduk. Teleklerin yağlı kokusu yayılınca, çok av vurulacağına inanırdık. O zamanlar sapanları elimize aldık mı, o bahçe senin, bu bahçe benim, karatavuk, sarı bülbül, arap bülbülü, baştankara, ne

görürsek onu avlardık. Yalnız sarı bülbül ve gökte semah dönen arı kuşları yükseklerle konuştuğundan, onlardan az vururduk. Şimdilerde, çocuklukta yaptığının büyük bir hata olduğuna inandım, çok pişmanım, belki şu anki duruma o kuşları vurduğumdan düştüm. Benim sefil Yelpesek'im, bir sapan taşına hedef oldu, gelmedi.”

İşinin geri kalanını bitirmek için yerine oturdu. Kısa bir sessizlikten sonra yine konuşmaya başladı.

“Yeğenim, ben bir zamanlar hayat dolu biriydim. İnsanlara iş, ekmek verir, düşenin elinden tutardım. Bir kere tekerin ters dönmeyiversin. Teker tersine dönmeye başlayınca, kim dost, kim düşman, ancak o zaman anlıyorsun Hanya'yı Konya'yı, o zaman da tavşan yamacı geçmiş oluyor. İşlerim ters gidince atölyem kapandı. Çevremdeki iş, ekmek, verdiğim insanlar birer ikişer dağıldılar. Sonunda eşim de çocuklarım da terk etti beni. İnsanlardan hep kötülük, acımasızlık, ihanet gördüm. Fakat ne şu duvarın üstünde yem yiyen kuşlardan, ne de çocuklardan hiçbir zarar görmedim.”

SESSİZLİĞİN SESİ

Etrafta sessizliğin sesini duyuyorum,
Affet beni sevgili, ben artık gidiyorum.

Kafamda çınlıyor şu çıkırğın yorgun sesi,
Gülün, gülün kelimelerim ben gülmüyorum.

Yüzüm gülüyor ama gözümünden yaş akıyor,
Sözcükler dilime yapıyor, susuyorum.

Kimsesiz bir rıhtımın içinde kayboldum ben,
Karanlığa bakmadan savrulup duruyorum.

Hayatım bir kitap değil benim, anlamazsın,
Mürekkeple birleşip bütün olamıyorum.

Karanlığın içinde ay çok güzel değil mi,
Bu gece neden hiçbir şeyi göremiyorum?

Semih KIZILDAĞ

EMANET BEBEK ELSA

Şerif KAYA

Erguvan mevsimi bir başka oluyor İstanbul'da. Her tarafı, özellikle boğazın iki yakası mor, pembe renklerle süslenerek birbirine el sallıyor. Bu mevsimde boğazın suları başka akıyor, kuşlar başka ötüyor, rüzgâr başka esiyor.

İstanbul'un her tarafı bu renk ve koku cümbüşü ile eğlenirken; Beyoğlu'nun arka sokaklarındaki bir evde, Kalida-Nikos çifti üçüncü bebeklerini bekliyorlardı. Kalida'nın sancıları artınca hemen Ebe Damaris'i çağırdılar. Çok zor bir doğum oldu. Bebeğin ters gelmesi anne ve ebeyi zorlarken, bebeğin de oldukça hırpalanmasına neden oldu. Bir de bebeğin erken doğması işlerini daha da güçleştirdi. Çok kan kaybeden anne bir tarafa düştü ve "Parmak Bebek" denecek kadar küçük bebek bir tarafa...

Evdeki telaş bununla da bitmedi. "Zorunlu Göç" haberi Kalida'yı lohusa yatağında bile rahat bırakmadı. Komşuları tarafından yıkanmış elbiseleri iplerde, yemekleri ocakta bırakılarak evi terk etmek zorunda kaldılar. Lohusa bir anne ve "Parmak Bebek" bu yolculuğa nasıl dayanacaktı! Yaşama şansı yok gibiydi. Nasıl olsa ölecek gözüyle baktıkları bebeği, karşılıklı değişim (mübadele) anlaşmasından (30 Ocak 1923) önce Müslümanlığa geçmiş (ihtida) olanlardan Yüzbaşı Silas ve eşi Roksana'ya bıraktılar. Elsa adını verdikleri "Parmak Bebek" anne kucağı sıcaklığını görmeden komşularına emanet edildi. Eğer Elsa ölmezse ve Kalida-Nikos çifti Atina'ya sağ salim varırlarsa uygun zamanda gelip, Elsa bebeği geri alacaklardı.

Satılabilecek eşyalarını satamadan; beraberlerinde götürebilecekleri değerli eşyaları ve iki çocuklarıyla kendilerini limanda buldular. Liman kalabalıktı, İstanbul'un dört bir yanından durmadan insanlar geliyordu. Liman kalabalıklaştıkça sorunlar artıyordu. Günlük gereksinimlerin en önemlisi su ve tuvalet idi. Tuvaletler yetersiz, yerler kirli sularla berbat durumda kalıyordu. Lohusa Kalida'nın sağlık durumu hiç de iyiye gitmiyordu. Kan kaybı ve ortamın hijyenik olmaması Kalida'nın işini güçleştiriyordu.

Uzunca bir bekleyişten sonra gemiye alındılar. Kalida'yı sırtında taşıdı Nikos. Geminin bir köşesine bıraktığında ayakaltında ezilmesin diye çok uğraş verdi. Gemi hareket edip İstanbul sularından çıkmadan Kalida komşularına bıraktığı canından bir parça, "Parmak bebek" Elsa'sından ayrı kalamayacağını anıltıcasına yaşama gözlerini yumdu ve onu İstanbul semalarından izlemeye

başladı. Erguvan mevsimi Nikos'un yaşamında; "Kara Erguvan Mevsim" olarak yerini aldı.

Doğup büyüdüğü toprakları, köklerinin

bulunduğu bu Erguvan Şehrini; varlığını, geleceğini, biricik aşkı Kalida'sını ve bir parçası olan, "Parmak Bebek" Elsa'sını İstanbul'da bırakarak iki çocuğuyla günler süren bir yolculuktan sonra Atina'ya vardı.

Çocuğu olmayan Roksana, Elsa'ya süt emzirecek bir anne aradı mahallede. Bebeğin anne sütünden başka beslenme olanağı yoktu ve yaşama şansı da bulunmuyordu. Önce bebekli bir anne kısa bir süre Elsa'yı emzirdi, sonra bir süttanne bulundu. Çocuğu yeni ölmüş anne günde üç dört kez gelip Elsa'yı emziriyordu. Günler ayları izledi ve Elsa gün geçtikçe toparlanmaya ve yaşama sıkıca bağlanmaya başladı.

Silas-Roksana çifti üç yıl süresince tüm ilgilerini Elsa'ya verdiler. Üç yıl sonra Roksana bir bebek dünyaya getirdi. Bu tarihten itibaren Elsa'ya olan ilgi azaldı. Silas-Roksana çiftinin, emanet bebek sorumluluğumuz biter, umutları da gün geçtikçe tükenmeye başladı.

Okul çağına gelen Elsa'yı okula yazdırmadan önce kütüğe kaydetmek ve ülkede kullanılan bir isim koymak zorunda kaldılar. Elsa, yeni ismiyle Nimet; okula başladığı ilk gün hemen fark edildi. Sarı kıvrırcık saçları, deniz mavisini gözleri ve ürkek, çekingen bakışları ile sırasında sessizce oturuyordu. Nimet Türkçeyi tam konuşmıyor, Rumca sözcükler kullanmak zorunda kalıyor, bu da sınıf arkadaşları tarafından alay konusu oluyordu.

Sınıf arkadaşlarının, Silas-Roksana çiftinin Nimet'in anne-babası olmadığını söylemelerine önce inanmadı. Bu tür söylemlerin mahalleli kadınlar tarafından da sıkça tekrar edilmesi ve doğan kardeşinden ayrı tutulması, Nimet'i hem üzdü hem de bu tür söylemlere inanmaya başladı. Nimet, anne-babasının kendisini İstanbul'da bırakıp gittiklerini öğrenince, kimseyle konuşmayan, sorununu anlatmayan, içine kapanık bir çocuk oldu. Yaşama ve insanlara olan öfkesi daha da artı, bu durum günlük yaşamına yansdı. Nimet konuşmuyor, Nimet gülmüyordu ve sanki yaşama küsmüştü; ama çalan her vapur düdüğü, tıklanan veya çalınan her kapı tokmağı heyecanlanmasına neden oluyordu.

Nimet büyüdükçe evdeki kardeşine bakma gibi bir sorumluluğu da doğdu. İlkokulu bitirmeden bıraktı. Artık evde Roksana Hanım'ın yardımcısı konumuna gelmişti.

Nimet yirmi yaşına geldiğinde; komşularının bıraktığı bu emanet bebeği, Girit göçmeni, kırk yaşlarında, evli, çocukları olmayan Fevzi Bey'e "emanet" ettiler. İyi öğrenim görmüş, girişken, aynı zamanda sert bir yaratılışa sahipti Fevzi

Bey. Nimet'in, çocuk özlemi çeken Fevzi Bey'e arka arkaya çocuk vermesi, Nimet'in ikinci eş konumunu olumlu yönde etkilese de yaşama küskünlüğüne bir çare olmadı. Her gün anne-babasının geleceğini, hiç tatmadığı anne-baba sevgisini tadacağını ve bu özlemin sona ereceğini umarak yaşama tutunuyordu.

Fevzi Bey'in asi ve sert yapısı işyerindeki bir olumsuzlukla sona erdi ve İstanbul'u terk ederek İzmir'e taşındılar. Kurduğu özel işinde yaşamını devam ettirdi. Nimet'in İzmir'e gelmesi anne-babasına kavuşma umutlarını zayıflattı. Yaşama bağlılığını sağlayan bu umudun Fevzi Bey tarafından böyle harcanması; onu da kızdığı kişiler listesine eklemesine neden oldu.

Nimet üçüncü ve dördüncü çocuğunu İzmir'de doğurdu. Tığ, nakış işlerini yaparak ev bütçesine katkıda bulunuyordu. Duygularını, özlemlerini; kimseye anlatmak istemediklerini nakış motiflerine işliyordu. Nimet'in nakışındaki her motif bir yaşam öyküsü olmuştu sanki. Motiflerinde deniz, vapur, kuşlar, martılar vardı ama insan yoktu. Çocuklar büyüdükçe ona arkadaş ve yaşam gücü oldular. Tüm yaşamı çocuklarıydı artık.

Yine kimseyle konuşmuyor kimseyle arkadaşlık etmiyor ve kimseyle komşuluk yapmıyordu. Çünkü konuşmak istemiyordu. Konuştuğunda tüm mahallelinin konuşmasıyla alay edeceğini, ilkokul arkadaşlarının yaptığı gibi küçümseyici davranışlarda bulunacaklarını ve aşağılayıcı sözlerle onu kıracaklarını zannediyordu. Çocukluğundaki travmanın izleri silinmemiş aksine daha da derinleşmişti.

Nimet Nine yaşamıyla ilgili bildiklerini kimseyle paylaşmadı. Oğluna; körfezi ve limanı gören bir evde oturmak istediğini söyledi. Oğlu bu isteğini yerine getirdi.

Nimet Nine limana yanaşan her gemide çocukluğundaki heyecanı yaşadı ve o umudu hep canlı tuttu. Limandan ayrılan her gemiye; "İçinde ah ben de olsaydım" diye iç geçirirdi. Ama nereye?

Aynı evde yaşamını sürdürdüğü torunu Tülay, onun en iyi arkadaşı olmuştu ama ona da yaşamıyla ilgili bir bilgi vermiyordu. Tülay çeşitli sorular soruyor, merak ettiklerini öğrenmek istiyor fakat Nimet Nine suskunluğunu bozmuyordu.

Zamanının büyük çoğunu pencereden İzmir Körfezi'ni seyrederek ve namaz vakitlerini kaçırmadan, ibadetini yaparak geçiren "Parmak Bebek", eskinin Elsa'sı bugünün Nimet Ninesi yetmiş bir yaşında, yine bir erguvan mevsiminde, İstanbul semalarında annesiyle buluşmak üzere aramızdan ayrıldı. Birçok soruyu yanıtsız bırakarak...

Kuşkusuz iki melek İstanbul'u kuşbakışı seyrederken, yetmiş bir yıl önceki "Erguvan Şehri İstanbul"dan eser kalmadığını üzümlere gördüler!

ÇİMENLERDE KALAN İZ

Ecrin Ada ARI
(Adana Kız Lisesi)

Günün ilk ışıkları henüz çimenlerin ucuna tutunmuşken, çocuk sessizce yamacın aşağısına doğru yürüdü. Ayakkabılarının altında ezilen otların hafif hışırtısı dışında etrafta neredeyse hiçbir ses yoktu. Geceden kalan serinlik, nefesini görünür kılacak kadar keskin, ama içini ürpertecek kadar soğuk değildi. Mavi montunun cebindeki küçük taş her zaman, her adımda hafifçe sallanıyor, ona cesaret vermek ister gibi dokunuyordu. Aşağı köydeki açıklıkta, üç at sabahın dinginliğinde otliyordu. Biri karanlığa yakın koyu renkte, diğeri paslı bakır tonlarında, en öndeki ise bembeyazdı. Geceyi yararak doğrudan şafaktan çıkmış gibi ışığı üzerine topluyordu. Çocuk, özellikle o beyaz olanın bakışlarını hissetti.

At, başını kaldırdı, kulaklarını hafifçe kıpırdattı ve çocuğa doğru bir adım attı. Hiç acele etmeden kendinden emin bir yürüyüşle yaklaşıyordu. Çocuk bir an durakladı. Kendi küçük dünyasında, bu karşılaşmanın nereye varacağını bilmeden yalnızca bu anın büyümesine kapıldı. Geçmişte defalarca uzaktan görmüştü ama bu kadar yakınına

gelmemişti. Güvenmesi mi gerekiyordu yoksa bir adım geri mi çekilmeliydi? Tam karar vereceği anda arkadan kırmızı bereli küçük kardeşi yanına yanaştı. Ona hiçbir şey söylemedi; ama varlığı bile çocuğun omuzlarındaki tereddüdü hafifletti. Beyaz at, usulca onlara yaklaştı ve durdu. İkisinin tam karşısında başını yana eğerek sanki onları tanımaya çalıştı. Çocuk içindeki çekingen merakı bastırarak elini yavaşça uzattı. Atın nefesi sıcaktı ve sabahın soğukluğuna meydan okuyordu. Çocuğun parmakları atın burnuna hafifçe dokunduğunda, aralarında görünmez bir bağ oluştu. Ne söz vardı ne de bir ihtiyaç; sadece karşılıklı bir güven hissi. Gerideki iki at, arkadaşlarının bu yeni tanışmaya olan ilgisini fark etmişti ama huzurlu bir şekilde otlamaya devam etti. Güneş biraz daha yükseldi, çimenlerin üzerindeki çiy kristalleri yavaşça buharlaşıp kayboldu. Çocuk doğanın bu sessiz uyanışının bir parçası olduğunu hissetti. Belki ilk kez, kendini bu kadar büyük bir dünyanın küçük ama önemli bir parçası gibi görüyordu.

Birkaç dakika boyunca zaman durdu sanki. Sonra beyaz at yumuşak bir homurtuyla

Fotoğraf Sezgin GÜVEL

başını geri çekti, geriye döndü ve diğer iki atın yanına doğru yürüdü. Çocuk elini indirirken yüzündeki gülümseme yavaşça söndü. Atın uzaklaşan silüeti, çocuğun içinde açıklayamadığı bir boşluk, değersizlik hissi bıraktı. Sanki aralarında doğan o kısa bağ, bir anda rüzgârla birlikte savrulup gitmişti. Çocuk olduğu yerde kalakaldı, içindeki tarifsiz bir vedaydı. Eve dönerken attığı her adım, az önce dokunduğu sıcak nefesi biraz daha uzaklaştırıyor, geride yalnızca kısa ama derin bir özlem bırakıyordu.

ANILARA YOLCULUK

Elif GENCER
(Adana Kız Lisesi)

Mehmet amca yine çalışmaktan yorulmuş bir şekilde kapının önüne oturmuş, önündeki bisiklete bakıyordu. Geçen gün dokuz on yaşlarındaki bir çocuk, bisikletini tamir etmesi için getirmişti. Mehmet amca bisikleti tamir etmek için işe koyuldu. Bir süre sonra bu bisiklet, Mehmet amca'yı almış, çocukluğuna doğru uzun bir yolculuğa çıkarmış, anıları gözünde canlanmaya başlamıştı.

On yaşındaydı Mehmet. İş yüzünden uzakta çalışan babası, ona gelirken bisiklet alacağına söz vermişti. Onun heyecanı ile yatıp kalkıyor, babasının yolunu gözlüyordu. Babasını sabırsızlıkla bekliyordu ama babası bir türlü gelmiyordu.

Aylar geçti, yok. Neredeyse yıl olacaktı ki acı haber geldi. Çalıştığı fabrikada bir iş kazası sonucu kaybetmişti babasını. Annesi perişan hâldeydi. Babasına mı üzülse annesine mi, bilemiyordu. Annesi üzüntüden yataklara düşmüştü.

Henüz çocuk yaştaki Mehmet, ağır bir görev üstlenmişti. O yaşta çalışıp annesine bakacak, evin geçimini sağlayacaktı. Bunu yapacaktı, kendine güveniyordu ama okula gidemeyecek olması onu çok üzüyordu. Annesi bu durumu

ne kadar istemese ve üzülse de elinden bir şey gelmez olmuştu artık. Çocuk yaşta iş ararken arka sokaktaki Rüstem amcanın tamirhanesi gelmiş aklına. Küçük Mehmet gitmiş, anlatmış her şeyi Rüstem amcaya. Rüstem amca bu duruma çok üzülmüş, onu yanına çırak olarak almış ama fazla para veremeyeceğini söylemiş. Rüstem amcanın da okutması gereken iki çocuğu ve bakması gereken bir karısı varmış. Mehmet yine de kabul etmiş.

Mehmet'in bir işi vardı artık. Eve az da olsa ekmek getiriyor, annesinin ilaçlarını almaya çalışıyordu. Böylece aradan yıllar geçti. Küçük Mehmet büyüdü, askere gitti geldi, Rüstem amca işleri artık usta bir tamirci olan Mehmet'e devretti. Mehmet evlendi, çocukları oldu. Neredeyse bütün zamanını bu dükkânda geçirdi, bugünlere geldi.

Terlemişti. Mendilini çıkarıp alnını kuruladı. Sonra yeniden bisikleti tamir etmeye koyuldu. Söktüğü vidaları taktı, zinciri yağladıktan sonra derin bir nefes aldı ve sırtını duvara dayadı. Mehmet amca bisikletin vidalarını söküp yerine takmış, tamir işini bitirmişti ama anıları bir türlü kafasından söküp atamamıştı. Yeniden düşüncelere

Fotoğraf Sezgin GÜVEL

dalacağı anda bisikletin sahibi olan dokuz on yaşlarındaki çocuk girdi içeri. Bisikletinin tamir edildiğini görünce sınıksız sarıldı Mehmet amcaya.

"Ne kadar tuttu, usta?" dedi, elindeki parayı uzatırken.

Mehmet amca, karşısında bir an kendini, çocukluğunu gördü. O günlerden gelen iyilikseverliğiyle,

"Boş ver sen ne kadar tuttuğunu. Koy o parayı cebine. Hadi git arkadaşlarınla oyna, çocuğum!" dedi.

Çocuk, Mehmet amcaya tekrar sarıldı, sonra bisikletini alıp arkadaşlarının yanına gitti. Mehmet amca kapının önüne oturdu, çocukların bisiklet sürüşlerini seyre koyuldu.

SICACIK SOBA

Hatice Nur ERDEMLİ
(Kozan Anadolu Lisesi)

Evin duvarlarında yılların izi vardı. Duvar-daki rengi değişmiş boya, sobanın tatlı çıtırtısı ve pencereden süzülen cılız güneş ışığı... Hepsi senelerdir buradaydı. Ama bu evi değerli yapan eşyaları değil, içinde geçen anılardı.

İsmail amca ile Meryem teyze, senelerdir bu küçük odada vakit geçirirlerdi. Her gün güneş doğduğunda sobayı yakarlar, yaktıkları sobanın üstüne demlenmesi için çayı, ısınması için su dolu güğümü koyarlardı. Birbirlerine “günay-dın” demeseler de gülümserlerdi.

O gün çocukları ve torunları arayıp akşam ziyarete geleceklerini haber verdiler. Geleceklerini duyan Meryem teyze, torunları sevdiği için İsmail amca'yı kestane ve mantar alması için gönderdi. Çocukları ve torunları geldiğinde onları; sobanın üstünde pişmiş sıcakık kestaneler ve mantarlar bir de sobanın fırınına atılmış patatesler bekliyordu.

Meryem teyzenin yaptıklarını keyifle yerken bir yandan da İsmail amca torunlarına çocukla-rının küçüklük anılarını anlatıyordu. Biraz daha birlikte oturup sohbet ettikten sonra çocuklar ve torunları evlerine gitmek için yola çıktılar. Ço-cuklar ve torunları gidince bir kaç dakika sessiz sedasız oturdular. Meryem teyze gülümseyerek, “İsmail, bu sobayı ilk aldığımız günü hatırlıyor musun?”

İsmail amca hafifçe başını salladı, “Unutur muyum hiç? Kamyonetten düşmesin diye elimle sobayı tutarak gelmişim tüm yolu.”

Meryem teyze de başını salladı, gözlerini sobaya çevirdi.

“O gün hava öyle soğuktu ki, sobayı eve getir-diğimizde daha kurmadan yakmaya çalışmış-tın.”

İsmail amca karısına sevgiyle bakarak “Sen üşüyünce ne yaptığımı ben de bilemedim. Panik yapıp yakmıştım.”

Meryem teyze sıcak bir gülümseme ile “Sonra bütün evi duman basmıştı. Komşular yangın var sanıp gelmişlerdi.”

İkisi de hatırlayınca kahkaha attılar. O an evin içinde senelerin eski neşesi yeniden canlanmış gibiydi.

Eski günlere dalmışken kapı tıklatıldı. Gelen yan komşuları Ayşe teyzeydi. Kahkaha seslerini duyunca gelmişti. Elinde de tarlasından topladı-ğı fıstıkları vardı. Meryem teyze fıstıkları görün-ce

“Ne gerek vardı şimdi buna!” diyerek fıstıkları almamak için dirense de elindekileri bir kenara bırakan Ayşe teyze, içeri girer girmez sobanın yanına geçip ellerini ısıtmaya başladı.

“Şu soba eskidi ama hâlâ kullanıyorsunuz.” İsmail amca onaylayarak “Soba eskidi ama bizi hep bir araya getiren de bu soba işte.”

Meryem teyze pişirdiği patates ve kestaneler-den Ayşe teyze'ye de ikram etti. İsmail amca da bardaklara çay koydu.

Üçü birlikte sobanın önünde oturmaya devam ettiler. Dışarıda hafiften kar yağmaya

Fotoğraf Sezgin GÜVEL

başladı. Beraber karın yağışını izlerken Meryem teyze, “İnsan gençken evin içindeki kalabalığı önemsemiyor. Ama yaşlanınca anlıyorsun ki, o kalabalığın yokluğu insanın içinde bir burukluğa sebep oluyor.”

İsmail amca, Meryem teyzenin söylediklerine cevap olarak “Burukluk falan yok. Biz hâlâ bura-dayız. Çocuklar da, torunlar da ziyarete geldikçe ev yine doluyor.” diyerek Meryem teyzenin elini tuttu.

Meryem teyze hafifçe başını sallayarak, “Haklısın. İnsan sevdiğiyle yan yana olunca soba da biraz daha harlı yanıyor sanki.”

Ayşe teyze tebessüm etti.

“Bazı evler büyük, bazı evler gösterişli ama bazı evler var ki, içinde yaşayan kişiler ve anılar sayesinde hep sıcak kalır. Tıpkı burası gibi.”

Sobanın içindeki alevler biraz daha harladı. Çaydanlıktan ve güğümden yükselen buhar, odanın içine ince bir sis gibi yayıldı. Ve o akşam, yılların taşıdığı tüm anılar gibi sessiz ama sıcakık bir mutluluk bıraktı arkalarında.

SAVAŞ SONRASINDA

Yasemin BAŞARIR
(Kozan Anadolu Lisesi)

Çanakkale Savaşı'nın bitişinden hemen hemen bir ay geçmişti. Çanakkale halkı çok zor bir savaştan geçmişti. Kulaklarında hâlâ bom-ba sesleri, silah sesleri yankılanıyordu. Bir evin içinde küçük bir kız çocuğu pencere demirini tutmuş, yaşlı gözlerle dışarıya bakıyordu. Dışarı çok soğuktu ve evin bir kısmı harabeye dönmüş-tü. Çocuğun çok üzgün ve çok korktuğu belliydi. Büyük ihtimalle anne babası ölmüş, tek başına kalmıştı. Oradan geçen ve bir ayağı olmayan yaşlı adam, çocuğu fark etti. Kız, adamı görünce korkmuş ve içeri doğru çekilmişti. Adam, çocu-ğun hâline acıdı.

“Yavrum, senin kimin kimsen yok mu?” dedi.

“Yok.” dedi çocuk zor duyulur bir sesle.

“Gel, seni bize götüreyim. Benim de bir karım var evde. Sana sıcak bir çorba yapsın, üzerine güzel kıyafetler giydirsin.” dedi adam. Sesinde şefkat vardı.

“Doğru mu duydum? Ben çok açım, amca! Günlerdir bir şey yemedim.” diyen çocuk ağla-

maya başladı.

Adam elini uzattı usulca,

“Gel bakim, gel.” dedi.

Sonra el ele tutuşarak adamın evine gittiler. Adamın karısı kızı görünce bir an duygulandı. Aklına ölen oğlu geldi. Sonra içeri girdiler. Kadın önce banyoda bir güzel yıkadı çocuğu. Torunu-nun kıyafetlerini giydirdi. Sonra bir tas sıcak çor-ba koydu kızın önüne. Kız çok mutluydu. Çor-basını içer içmez uyuyakalmıştı. Bir süre sonra uyandı. Küçük kız dilinin döndüğünce başından geçenleri anlatınca adam ve karısı gözyaşlarını tutamadı. Sonra adamın karısı da olanları anlattı.

Aradan birkaç ay geçmişti. Kız, adam ve ka-rısının yanında çok mutluydu. Bir yıl sonra kızı okula yazdırdılar. Okulunu, öğretmenini ve arka-daşlarını çok sevmişti. Arkadaşlarıyla çok güzel oyunlar oynuyordu.

Küçük kız bu aileye çok alışmıştı. Ömrünün sonuna kadar bu çiftin yanında kalmaya karar verdi. Çünkü burada çok mutluydu. Savaş anne-

Fotoğraf Sezgin GÜVEL

siyle babasını ondan almıştı ama hayat ona yeni bir anne ve baba armağan etmişti. Yeni ailesi, gerçek anne ve babasını hiç aratmıyordu.

Küçük kız büyüdü ve öğretmen oldu. Çocuk-luğu bir savaş yüzünden mahvolmuştu. Sonra bir adam çıkıp onu o karanlık dünyanın içinden çekip çıkarmıştı. Ona çok iyi bakıp büyüttmüşler-di. Onlar da vefat edince kendine bir söz vermiş-ti. Bugünden sonra çok çalışıp iyi bir öğretmen olacak ve ülkesine akıllı, güzel çocuklar yetiştire-cekti. Sözünü tutmuştu.

Şimdi öğretmenlik yapıyordu. Çok mutlu ve huzurluydu. Bir ömür boyu böyle olmasını istiyordu.

MİSAFİR

Hüseyin Rahmi GÜRPINAR

Onlar geleli tam on dokuz gün ve o kadar gece olmuştu. Karı koca, iki de çocuk... Dört can... Şimdi her gün iki okka ekmek fazla alınıyor ve her masraf ona göre artıyordu. Zaten ev dardı. Bu karı kocaya ayrı bir oda verebilmek için aile daha sıkışmaya mecbur oldu.

Ne havsalası(anlayış) geniş, ne saygısız, ne vurdumduymaz misafirdi bunlar. Ne surattan anlıyorlardı ne rumuzdan (işaret) ne kinayeden (üstü kapalı söz). En açık istiskallere (soğuk davranış) karşı “sinik” bir tebessümle mukabeleden hiç sıkılmıyorlardı.

Misafir Halil Efendi akşamcıydı. Hane sahibi İzzet Efendi ise işretin damlasından kaçan, kokusundan boğulan, sofı, musalli (abdestinde namazında) bir zat...

Halil Efendi her akşam, bir cebinde dolu küçük bir şişe, ötekinde kâğıda sarılı birkaç zeytin tanesi nevalesiyle (yiyecek) gelir, yatsılara kadar ağır ağır ziftlenir. İzzet Efendi’yi yemeğe bekletir; içtikçe zevklenir, dinletir, dinletir. Zavallı adamcağızı bî-tahammül (çaresiz) bırakır, sıkıntıdan öldürürdü.

Beş altı akşam bu işkenceye tahammülünden sonra nihayet hane sahibi bir gece dayanamadı, açık bir suretle:

-Efendim, bu olur mu? Her akşam cebinizde rakı ile geliyorsunuz... dedi.

Yüzsüz misafir bu muhik (haklı) itirazı hemen diğer suretle tefsire (yorum) atılarak:

-Efendim misafirperverliğinizin cidden mahcubuyum. Çoluk çocuk ailece efendimize kaç gündür bâr (yük) olup duruyoruz. Rakımı beraber getirmeyeyim de onu da mı size aldirtayım efendim? Lütufkârlığınızın bu derecesiyle her türlü uluvv ü semahatin (yücelik cömertlik) fevkine (üzerine) çıkıyorsunuz. Yok artık bu kadarcığına müsaade buyurunuz. İçki masrafımı olsun kendim edeyim...

deyince, misafirin bu pek nikbinane (iyimser) tefsir ve telakkisine (yorum ve görüş) karşı hayrete düşen ev sahibi maksadı böyle demek olmadığını izah için birkaç söz kekelemeye uğraşmış ise de birbirine taban tabana zıt bu anlatışla anlayış arasında hakikat zayı olup (kaybolup) gitmişti.

Halil Efendi Anadolu Kavağı’nda ufak bir memurdu. Ailece düştükleri muzayakaya (sıkıntıya) bir çare bulmak için Irgat Pazarı’nda mutasarrıf oldukları (tasarruf ettikleri) bir dükkânı vefaen fera ederek

(ipotekle) biraz para almak üzere İstanbul’a gelmişlerdi. Gazetelere: “Nakdiniz varsa işletelim; yoksa teminat üzerine pek ehven (uygun) şeraitle (koşullar) istediğiniz kadar hemen para verelim.” tarzında ibareler ve türlü namlarla ilânlar vererek müşteri celbeden (çeken) idarehanelere Halil Efendi hep birer birer başvurdu. Bu işleticilerden çoğunun müstakrizlerin (borçlular) canlarına işlettiklerini anladı. En uygun şartla işi bitirinceye kadar İzzet Efendi ailesi nezdindeki (yanında) müsaferetleri (misafirlikleri) zarurî uzayacaktı.

*

Bir gün hane sahipleri bir odaya toplandılar. Kapıyı sıkıca örttükten sonra bu müzic (yüzsüz) misafirlerden kurtulmak çarelerini aralarında müzakereye giriştiler. Büyük Hanım diyordu ki:

-Kilere gidip zahireye (yiyecek) bakmaya korkuyorum... Bin türlü sıkıntılar, fedakârlıklar, üzüntülerle kış için biriktirdiğim, sakladığım öteberiden habbe (tane, zere) kalmayacak... Böyle günde tencere doluları yemek pişiyor, yine doymuyorlar. “Yarabbi şükür!” dediklerini işitmedim. Aman o çocuklar, maşallah, büyüklerden ziyade yiyorlar. Zarafet:

-Nesine maşallah, hanımcığım? Boğazlarına kurt düşsün. Sakın kilere bakma, yüreğine iner. Ne sadeyağı kaldı ne zeytinyağı; ne pirinç, ne şeker, ne fasulye. Kiler tamtakır oldu... Sokağın köpekleri doyar, damların kedileri doyar, bu iki obur yumurcak doymaz. Tencereler daha ateşte iken karşıma dizilip de: “Dadı yemek pişti mi? Acıktık. İçimiz bayılıyor. Körükle körükle de çabuk pişsin...” deyişlerini bir işitseniz kendinizi zapt edemezsiniz. Bazen öfke benim de tepeme çıkar, bağırırım. Haydi bakayım oradan! Ben mutfağa gelen çocukları sevmem. Çekiniz arabanızı. Şimdi sizi bir güzelce körüklerim ha!..” Bir gün arkalarından ucu ateşli odunla koştum da anaları bana surat etti. Aaa! Çekilir mi bu? Kaç defa daha soğumadan imambayıldının içine kirli parmağını sokarken gördüm. Ağzına götürüyor, emiyor; tekrar, yine sokuyor. Afacanlar fıstık gibi tostombay oldular. Anaları karı semirdi, beti benzi yerine geldi. Odalarına çekildikten sonra, sarhoş herif gecenin bir yarısında pencerenin önünde türkü söylüyor. Bitişikte ağır hasta var. Ne saygısız maymun!.. Bütün sahanlara, tabaklara rakı kokusu siniyor.

Ben işret sevmem. Övvv... Ya onlar, ya ben, bunun bir çaresine bakınız...

Evin kızı Cezalet Hanım, dışarıya kulak kabartarak:

-Dadı yavaş söyle... Merdiven başında bir pıtırı var... Karı geldi galiba bizi dinliyor...

Zarafet köpürerek:

-Umurumda değil. Dinlesin. Korkum yok.

Ben ona taşlıkta kaç defa başa kaka söyledim de anlamazlıktan geldi... Ben de olsam öyle yaparım. Hazır ev, hazır yemek, hazır yatak, işret, türkü... Kekâ... Her zevkleri yerinde... Bu rahatı bırakıp da giderler mi hiç?

Cezalet Hanım:

-Dadı sus azıcık da ben anlatayım...

-Anlat yavrum, anlat gülüm, anlat elmascığım... Yedi mahalle bir araya toplanıp da kırk gün kırk gece anlatsak bu dert yine bitmez... Sen anlattığın kadar anlat, ben de yine anlatırım...

Cezalet Hanım:

-Misafir Hanım geldiğinin ikinci günü, sokağa çıkacağını söyledi. Benden bir çarşafı bir ayakkabı istedi. Kendi potinleri ayaklarını sıkıyormuş. Fakat kendi çarşafını niçin giymek istemiyor bilmem...

Zarafet:

-Aaa!.. Sebebinin anlamadın mı?

Alacaklılar sokakta onu çarşafından tanıyorlar da onun için başka çarşaf giyiyor, yüzünü de sımsıkı örtüyor. Irz ehliliğinden (iffetinden) değil çokbilmişliğinden... Kaltak!..

-Dadıcığım, bir parçacık sus...

-Sustum, sustum... Ha sen söylemişsin yavrum, ha ben söylemişim... İkimiz canciğer... Birbirinden farkımız var mı?..

Cezalet Hanım:

-Artık her sokağa çıkışında âdet edildi. Çarşaf bizden, ayakkabı bizden... Ah, anneciğim yeni iskarpinlerimin ne hâle geldiklerini görsen gözlerin dolar... İçi oyulmuş kavun dilimine döndüler...

Zarafet:

-Senden ayakkabı, çarşaf istemiş... Ya benden ne istedi bilsen?.. İç donu... Söyletme beni, kendininkini kırletmiş... Ta Kavaklar’dan buraya bir donla gelinir mi?.. Benim de yok ayol... Küçük beyin yastık örtülerinin eski fistolarını söktüm de iki tane yaptım... Birini aldı, kullandı kullandı, getirdi kiriyle pasıyla başıma attı... Söylemesi ayıp âdet kirlerini çitiledim, çitiledim de bir türlü çıkaramadım... Kokmuş karı!..

Büyük Hanım başı ağrıyormuş gibi, şakaklarını avuçlarının arasında sıkarak:

-Bu beladan ne vakit kurtulacağız.

Başımızdan ne zaman defolup gidecekler?..

Zarafet:

-Onlar buraya ödünç para bulmaya geldiler. Buluncaya kadar oturacaklar... Şimdi para nerede?..

Dışardan küt küt kapı vurulur. Odadakiler şaşalayıp birbirine bakarlar...

Büyük Hanım:

-Kim o?

Zarafet:

-Kim olacak? Misafir Hanım...

Büyük Hanım:

-Duyduysa pek ayıp oldu.

Dışardan:

-Lütfen kapıyı açınız efendim...

Zarafet kapıyı açar. Misafir Hanım çarşaflanmış, koltuğunda iri bir bohça, iki çocuğunun ortasında, ağlamadan gözleri kızarmış, mahzun bir çehreyle gözükerek:

-Allahısmarladık, hanımlar! Affedersiniz, böyle günde çok rahatsız ettik efendim. Haftalarca sayenizde yedik, içtik. Misafirperverliğinizin şükrünü edadan (ödeme) aciziz hanımlarım. Helal ediniz efendim!..

Misafirin ağlamış mahzun yüzü, af dileyici mahcubane sözleri ev sahiplerine çok dokunur. Yufka yürekli Büyük Hanım:

-Aaa Hanımcığım, neye rahatsız olalım?

Başımızın üstünde yeriniz var. Böyle birkaç hafta değil, kırk yıl otursanız vallahi yüksünmeyiz... Böyle birdenbire ne oldunuz efendim?

Cezalet Hanım:

-Bir kusur mu ettik? Gücendirdik mi, kardeş? Böyle birdenbire neye kalktınız?.. Vallahi salıvermeyiz! Haydi soyununuz... Bırakmayız nafile!..

Zarafet büyük bir vaveyla ile çırpınarak:

-Olur mu hiç? Bırakır mıyız sizi biz. Yağma yok kuzum, yağma yok!.. Gelmesi sizden, gitmesi bizden... (Mendilini çıkarıp ağlayarak) Aaa!.. Can ciğer gibi alıştım. Evin içi tıss... Sessiz kalacak... Mümkün değil salıvermeyiz... (Çocukların yanaklarını okşayarak) Aha benim tontonlarım!.. Haydi geliniz mutfağa... Bakınız dadınız bugün size neler pişirecek...

***Hüseyin Rahmi Gürpınar,**
(Melek Sanmıştım Şeytanı, İstanbul 1943)*

Hüseyin Rahmi Gürpınar (1864-1944):
İstanbul’ da doğan Hüseyin Rahmi’nin babası hünkâr yaverliği yapmış Sait Paşa’dır. Dört yaşında annesini yitirdi, teyzesi ve büyükannesiyle büyüdü. Yükseköğrenimini Mekteb-i Mülkiye’de yaptıktan sonra adliye kaleminde memurluğa başladı. Başka devlet dairelerinde memurluklarda bulundu, 2. Meşrutiyet’ten sonra memurluğu bırakarak kalemiyle geçinmeye başladı. Ahmet Mithat’ın

sahibi olduğu Tercüman-ı Hakikat gazetesinde yayımladığı Şık romanıyla tanındı. Boşboğaz adlı bir mizah dergisi de çıkardı. Yazıları, kitapları sansüre takıldı. Yazdıkları nedeniyle mahkemelere verildi, yargılandı. Milletvekilliği de yapan Hüseyin Rahmi hiç evlenmedi ve Heybeliada’daki şimdi müze olan köşkünde vefat etti.

Hüseyin Rahmi roman, öykü, tiyatro, şiir yazdı, çeviriler yaptı. Polemikleri kitap hâlinde yayımlandı. En güçlü yanı romancılığı oldu. Yaşadığı dönemde yazdıklarıyla geçinebilen hatta iyi kazanan bir yazar oldu. Bir uzun hikâye, sekiz kısa hikâye kitabı ve kırk roman yazdı.

Meyhanede Kadınlar tek uzun hikâye kitabıdır. Kadınlar Vaizi, Tünelden İlk Çıkış, Melek Sanmıştım Şeytanı kısa hikâye kitapları arasındadır. Şık, Mürebbiye, Şıpsı, Gulyabani, Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç tanınmış ve sevilen romanları arasındadır. Kendi yazdığı tiyatro oyunları yanında, bazı romanları başkaları tarafından oyunlaştırılıp sahneye konulmuştur. Edebiyatımızda popüler romancı olarak tanınan Hüseyin Rahmi, ilk natüralist romancımız olarak dikkat çeker. Bireysel, sosyal, toplumsal eleştirilerini mizah aracılığıyla yapmıştır. Edebiyatımızın önde gelen mizah yazarları arasında ilk sıralarda yer alır. Romanları ve hikâyeleri bugün de okunan bir yazarımızdır.

“ÖZGÜR’ÜN SUALLERİ”

Ne zaman Gönlüme düşse
Babama abi deyişindeki
Sesinin tınısını
Işıltılı gözlerini
Hatırlarım...

Ne zaman Gönlüme düşse
Şefkatle dokunan ellerini
Acımı dindiren
O mahir parmaklardaki
Hiçbir parfüme benzemeyen
Tütün/Toprak kokusunu
Hatırlarım...

Ne zaman Gönlüme düşse
Nazım’ın dizelerini
Özgürün suallerini
Yoldaşı Keri’yi
Taşköprü’deki Pülürge’yi
Hatırlarım...

Ne zaman Gönlüme düşse
Naif, zarif, gül yüzlü
Güleç Bir Adam
Bir ADAM
Hatırlarım...

Enver GÜVEL
(Mahlas: GÖKVELİ, GÖĞVELİ)

SALINCAKLAR KURDUM

salıncaklar kurdum
dallarına
dünyanın
keyfini çıkartıyor
saltanatını
sürüyorum
evrende var olmanın
gözlerde gönüllerde
köşe köşe bucak
bucak
dolaşırım
gönüllerde
bir bilmece değilim
adım hep dilinizde
benimle beraber
olmak
hep sizin elinizde
ve
düşünselliğinizde
Hatice KALE

Dünyanın önde gelen yazar ve şairlerine sorduk “NİÇİN YAZIYORSUNUZ?” İşte yanıtları...

Ben, Nadine GORDİMER-Güney Afrika’lıyım. 1923-2014 yılları arasında yaşadım.

Ben yazmaya çocukken başladım, çünkü klasik dansçı olmak istiyordum ve bazı koşullar dans eğitimime kesin olarak son vermemi gerektirdi. Ben de, o zamanlar bir çeşit lirik atılım olarak hissettiğim bir duygunun etkisiyle yazmaya başladım. Bu dansla ya da yazmayla ortaya konulabilen bir şeydi, yaşam karşısında duyulan bir çeşit hayranlık, yaşamakta olduğuma göre şiddetli bir tepki...Daha sonra yetişkinlik çağımın başlarında bu duygu farklılaştı: Dış dünyaya bir anlam bulma, hem kaos hem zenginlik içinde kendi düzenini yaratma ihtiyacına dönüştü.

Ben, Necip MAHFUZ-Mısır’lıyım, 1911-2006 yılları arasında yaşadım.

Niçin yazmaya koyuldum? Zevkiçin...Karanlık gücü hoşnut etmek için... Dıştan gelen hiçbir şey beni buna itemezdi. Daha sonra, bu yazma isteğine yeni nedenler eklendi. Bir ağırlıktan kurtulma arzusu...Bir büyüklüğe sahip olma.. Eser karşılığı para alma...Bir araştırma boyunca hazırlanan ilkeleri başkasına gösterme...En basitinden okuma arzusu.

Bu gün artık yaşamak ile yazmak arasında bir ayırım yapamıyorum.

Ben, Isaac ASİMOV-Rus yazarım-1920-1992 yılları arasında yaşadım
Hangi nedenle nefes alıyorsam o nedenle yazıyorum, çünkü eğer bunu yapmazsam ölürüm.

Ben, Sait Faik ABASIYANIK-Türk yazarım-1906-1954 yılları arasında yaşadım.
Yazmasam deli olacaktım.

GEMİCİLER

Biz dalgalar, fırtınalar kahramanı yiğitleriz.
Ufuklardan ufuklara haber sorar, gezeriz.
Güneşlerde uyuklayan yamaçları,
Kalbi durgun tarlaları bıraktık.
Gölge veren ağaçları
Sevmiyoruz biz artık.
Sevgilimiz,
Ey deniz!

İşte biz;
Nihayetsiz
Mavilikler yolcusu!
Ruhumuzun kardeşidir
Güneşlerde parlayan bu yeşil su.
Bayrağımız yeşil sular ateşidir.
Biz bayrağın fedaisi sayısız Türk genciyiz.
Biz hilale şan arayan korku bilmez gemiciyiz.

Ey vatandan müjdelerle bize kadar gelen
rüzgâr!
O sarışın sahillerde kara gözlü genç kızlar,
Yaz gecesi mehtap ile konuşurken,
Doğru söyle, sordular mı bizleri?..
Nasıl cevap verdiği gökten
Gemimizin rehberi,
O vefakâr
Yıldızlar?..

Poyraz var;
Yelken dolar.
Gemi sanki kanatlı!
Enginlerde pembe güneş
Gülümserken bu yolculuk ne tatlı!
Çal sazını kalenderce yiğit kardeş!
Nağmelerin yorulmayan dalgalarından
bahtiyar.
Gönderelim bu ahengi o sevgili yurda
kadar...

Enis Behiç KORYÜREK

Enis Behiç Koryürek (1892-1949)

İstanbul’da doğan Enis Behiç, çocukluk yıllarını Makedonya’da geçirir, Özel bir eğitim gördükten sonra Selanik’te başladığı orta ve lise öğrenimini Üsküp ve İstanbul’da sürdürür. Yüksek öğrenimini Mekteb-i Mülkiye’de yapar. Dış işleri kaleminde başladığı memuriyetini Bükreş, Budapeşte konsolosluklarında kâtiplikle sürdürür. İstanbul’a döndüğünde bazı okullarda öğretmenlik yapar. Milli Mücadeleye katılır, Müdafaa-i Milliye teşkilatına girer. Çanakkale Savaşı sırasında oluşturulan edebî heyete katılarak cephede on gün geçirir, izlenimleri şiirlerinde yansıtır. Edirne ve Ankara’da bakanlıklarda üst düzey görevlerde bulunur. Yurt dışındayken Gabi adlı Fransızca öğretmeniyle evlenmiş, anlaşmazlık nedeniyle ayrıldıktan sonra ikinci evliliğini Müfide Koryürek’le yapar. Müziğe meraklı

NEYİZ

Tarife kalkma bizi;
Ne şuyuz, ne de buyuz.
Adem denen denizi
Arayan birer suyu.

Döner, kıvrılır fakat
Daire olmaz bu hat,
Ne kadar sürse hayat,
O yolun yolcusuyuz.
HATIRA
Geçsin günler, haftalar,
Aylar, mevsimler, yıllar...
Zaman sanki bir rüzgâr
Ve bir su gibi aksın...

Sen gözlerimde bir renk
Kulaklarımda bir ses
Ve içimde bir nefes
Olarak kalacaksın...

OLSA
Yine, yatağımızda
Yastığımız bir olsa...
Ya sensiz vuran kalbim
Taş olsa, demir olsa...
Kemiğimden, derimden,
Hastayım her yerimden...
Şu uyku gözlerimden
Giren bir zehir olsa...

olan Enis Behiç, iyi bir keman icracısıdır. 1946 yılında Zonguldak’tan milletvekili adayı olur, ancak kazanamaz. Bundan sonra devlet görevi verilmediğinden zor bir dönem geçirir. Tasavvuf ve ruh çağırma seanslarına merak salarak Mevlevi Şeyhi Trabzonlu Çedikçi Süleyman Efendi’nin ruhundan ilhamla şiirler yazar ve Varidat-ı Süleyman adıyla bir kitap çıkarır. 1949’da Ankara’da vefat eder ve Cebeci Mezarlığı’na defnedilir. Beş Hececiler denilen grup içinde yer alarak hece ve sade Türkçeyle yerli ve millî konularda şiir yazan Enis Behiç, Beş Hececilerin en genç yaşta kaybettiğimiz üyesidir.

Varidat-ı Süleyman dışındaki şiirleri Miras ve Güneşin Ölümü adlı kitaplarda toplanmıştır.

Enis Behiç şiirimizde yenilik arayışları içine girmiş bir şairdir. Bu yenilik arayışları şu

TUNA KIYISINDA 1

Evimden uzakta, annemden uzak;
Kimsesiz kalmışım yad ellerinde.
Bir vefa ararım kalbe dolacak
Gurbetin yabancı güzellerinde.
Tuna’nın üstünde güneş batarken
Sevgili yurdumu andırır bana.
Bir hayal isterim Boğaziçi’nden
Bakarım “İstanbul!” diye her yana.
İstanbul! Ey sedef mehtaplarından
Hülya gözlerime ilk ışık veren!
Buranın ufkunda yanıp tozlanan
En munis renge de biganeyim ben.
Ah, orda renklerin -şark güneşiyle
Naz eden- sihirbaz ahengi vardır.
Bu akşam yurdumu andırsa bile
Ah, orda akşamın bin rengi vardır.

İki bölümlük şiirin ilk bölümü alınmıştır.

başlıklar hâlinde toplanabilir:

- Fantezi diye nitelenen şakacı, latifeci, biraz erotik imalar içeren şiirler yazma
- Coğrafyayı yurt dışına ve deniz aşırı yerlere taşıma, Balkanlardan Akdeniz’e uzanma
- Denizciliği, yiğitlik ve korsan maceralarını şiire sokma, işleme; denizcilikle ilgili sözcüklerin şiire girmesi
- İspirtizma, ruh çağırma seansları ve ondan alınan esinle şiir yazma, ölüm ve tasavvufa yönelme
- Deneyssel ve görsel şiir türüne sokulacak şiirler üretme
- Musikiye ilgisi, onu makamlarla vezinler arası bağ kurmaya yöneltmiş, yeni aruz kalıpları yaratmış ve kullanmıştır.
- Hece kalıplarını alışılmışın dışında ve farklı kullanma, 6+5 on birli kalıbı 7+4 ve 3+3+5 duraklı kullanması gibi.

YA BU DEVEYİ GÜDERSİNİZ...

Veli CUMA

12 Eylül Darbesi'nin hüküm sürdüğü yıllardı. Makamları kraldan çok kralcılar işgal ediyordu. O yıllarda çoğu köyde telefon yoktu. İlçeden Çavdarhisar kasabasına haber gönderiliyor, kasabaya uğrayan bir köylü vasıtasıyla haber köye iletiliyordu. O gün köy muhtarı kasabaya gitmiş, öğretmene iki gün sonra il milli eğitim müdürünün ilçede toplantı yapacağı, katılımın zorunlu olduğu, katılmayanlar hakkında ceza işlemi yapılacağı haberini getirmişti. Mevsim kıştı. Gökyüzünde kar bulutları dolaşıyordu.

Çalıştığı köyde tek bir otomobil, iki veya üç de traktör vardı. Otomobil sahibiyle kahvede görüşmüştü. O gün otomobil sahibi sabah ezanından sonra onu kasabaya bırakacak, o da Kütahya'dan Emet'e giden midibüse binecekti.

Sabah erken kalkacağını düşündüğü için yatsıdan sonra yatağına uzandı. Zorlasa da uzun süre uyuyamadı. Sabah köy imamının ezan sesiyle uyandı. Üstünü kalınca giyindi. Lojmanın kapısını açtı. Her yer bembeyaz kardı. Karın kalınlığı on cm. kadar olmuştu. Yağış erken başlamış olmalıydı. Şimdi yağış hafiflemişti. Kar ise bir hayli sertleşmişti.

Köy bir dere vadisine kurulmuştu. Öte Yaka, Beri Yaka diye ikiye bölünmüştü. Otomobil sahibinin evi Öte Yaka'daydı. Yol meyilli idi. Kaymamak için dikkatli adımlarda Beri Yaka'dan Öte Yaka'ya doğru yürüdü. Öte Yaka'ya vardığında otomobil sahibinin uyandığını, traktörü çalıştırmaya uğraştığını gördü.

-Kolay gelsin, dedi.

-Hoş geldin, bu karda otomobille gidemeyiz hocam. Onun için traktörü çalıştırmaya uğraşıyorum. Mazot buz tutmuş.

Ateşle ısıtarak mazotu sıvılaştırmaya çalıştıysa da sonuç alamadı. Sonunda,

-Çalışmıyor hocam, siz en iyisi yaya gidin. Nasıl olsa daha vakit var. Emet otobüsüne yetişirsiniz, dedi.

Köyle kasaba arası yaklaşık beş kilometre kadardı. Çaresi yok, yürüyecekti. Yola düştü. Henüz ortalık karanlıktı. Aydınlık veren her tarafı örtmüş olan kardı.

Köyün girişinde, köyden yaklaşık bir kilometre kadar ileride mezarlık vardı. Mezarlığı geçince yol bir tepeye doğru çıkıyordu. Tepeye varınca kasabanın ve ova köylerinin ışıklarını görebiliyordunuz. Dolayısıyla ışıklardan cesaret alıyordunuz.

Tepeye tam varmıştı ki yoldaki ayak izlerini fark etti. Bir süre yola paralel ilerlemişler sonra dereye yönelmişlerdi. İzler yeniydi. İçinden

ürperti geçti. Bunlar ne izi olabilirdi? Köpek desen köpeklerin burada ne işi olabilirdi? Kurt izi mi, tilki ya da çakal izi mi kestiremiyordu. Üstünde bıçak dahi yoktu. Gerginleşti. Bir an yan vadide uluma sesleri yükseldi. Sonra o seslere başka vadilerden uluma sesleri karşılık verdi. Hacı Mahmut köyünden köpekler bu seslere ilgisiz kalmadılar. Bir süre havladılar. Köpek havlamalarına horoz sesleri karıştı.

Kar yürümesini oldukça zorlaştırıyordu. Bir taraftan da korku. Bir ara "Toplantıya katılmasam ne olur, kafamı mı kesecekler?" diye düşündü. Geriye dönmeyi değerlendirdi. Yolu yarı etmişti. İlerlemeye karar verdi. Bazen tepemsi, bazen deremsi yerlerden geçerek Çavdarhisar kasabasına yaklaştı. İkide bir saatine bakıyor, otobüsü kaçırmamak için adımlarını hızlandırıyor.

Kasabaya girerken ortalık aydınlanmıştı. Bir buçuk saattir yoldaydı. Saat yediyi geçmişti. Emet yönüne gidecek midibüs yedi otuz gibi Çavdarhisar'dan geçiyordu. Midibüse yetişebilecekti. Rahatlar gibi oldu.

Yolun sağında ve solunda devasa kavak ağaçları yükseliyordu. Ağaçların dallarında yüzlerce alakarga gözüküyordu. Alakargalar kavak dallarından kalkıyor, garip sesler çıkararak tekrar dallara konuyordu. Birkaç karga yola inmişti. Öfkeli öfkeli ona bakıyorlardı. Yanlarından usulca geçti.

Kasaba sessizdi. Henüz bakkallar ve diğer ticaretle uğraşanlar kepenklerini açmamışlardı. Kavşağa ulaştı. Kütahya'dan gelen yol burada ikiye ayrılıyordu. Birisi Emet diğeri Gediz yönüne gidiyordu. Kavşakta bekleyen birkaç kişiyi görünce umutlandı. Çünkü saat yedi otuzu birkaç dakika geçmişti. Yaklaşınca oradakilere selam verdi. Ortaya sordu:

-Emet arabası geçti mi?

İçlerinden biri,

-Hayır, biz de onu bekliyoruz, dedi.

İçinden bir "oh!" çekti. O da onlarla beklemeye başladı. Saat sekiz oldu, sekiz çeyrek oldu, sekiz otuz oldu. Ortalıkta Emet arabası yoktu. Herkes telaşlanmaya başladı. Birisi,

-Tüh, dedi mahkemeye yetişemeyeceğim.

Öğretmenin de kaygısı arttı. Aradaki yol, kırk kilometre kadardı. Saat sekiz otuza gelmişti. Daha bir buçuk saat vardı toplantının başlamasına ama ya yetişemezse?

Beş dakika sonra bir midibüs kasabanın girişinde gözüktü. Yanlarına gelip durdu. Ön

camda Emet yazıyordu. Rahatladı.

Muavin kimsenin sormasını beklemeden, -Yolda arabanın mazotu iki defa buz tuttu. O nedenle geciktik, dedi.

Aceleyle midibüse bindiler. Araba Emet yönünde ilerlemeye başladı. Solda Aizanoi kalıntıları Çavdarhisar'ın muhteşem geçmişini hatırlatıyordu. İleride Örencik nahiyesi vardı. Örencik nahiyesini geçtikten sonra tekrar orman başlıyordu. Orman bölgesine girdiklerinde midibüsün motorundan anormal sesler geldi. Şoför endişelendi. Bir süre sonra motor tamamen durdu. Şoför hayıflanarak,

-Yine mazot dondu, dedi ve muavinle beraber aşağı indi. Ateş yakarak mazotun buzunu çözmeye çalıştılar. Saat ilerliyordu. Nihayet motoru yeniden çalıştırmayı başardılar. Yolda kar olduğu için hız da yapamıyorlardı. Bütün yolcular endişe içindeydiler. Çünkü herkesin bir yerlere yetişmesi gerekiyordu.

Yolda motor birkaç kez durma noktasına geldi, sonra toparladı. Nihayet Tavşanlı'dan gelen yola ulaştılar. Yolda kar kalmadı. Arabanın hızı arttı. Emet'e vardıklarında saat onu on geçiyordu. Hızla arabadan indi. Koşar adım toplantının yapılacağı salona ilerledi. Kendisi gibi aynı yöne giden iki kişi daha vardı. Peş peşe toplantı salonuna girdiler. O ara il millî eğitim müdürü konuşuyordu. Neden geç kaldıklarını ifade etmek için masaya yöneldiler. İlçe millî eğitim müdürü, yerinize geçin diye baş işaretini yaptı. Boş sandalyelere yan yana yerleştiler. İl müdürü hiddetli konuşuyordu, onlar salona girdikten sonra daha bir hiddetlendi. Onlardan yana bakarak,

-Sokaklar işsiz kaynıyor. Hiç kimsenin gözünün yaşına bakmam. Alır kapıya koyarım. Ya bu deveyi güdeceksiniz, ya bu diyardan gideceksiniz, dedi.

Başından aşağı sanki bir kazan kaynar su döküldü öğretmeninin. Şu kışta kıyamette bunca yolu bu sözleri duymak için mi gelmişti? Öğretmenlik mesleğini aşağılayan bundan daha ağır hangi söz olabilirdi?

Sıkıyönetim yasası sorgu, sual gerektirmiyordu. "1402 Sayılı Sıkıyönetim Yasası'nın bilmem kaçınıcı maddesi gereğince görevine son verilmiştir." demek yetiyordu bir öğretmenin görevinin sonlandırılması için. Kralcıların kılıcı ne yazık ki kraldan daha keskindi.

KÜÇÜKSAAT FOTOĞRAFHANESİ

Muzaffer ÖZEN

Küçüksaat...

Adana'da bir meydan. Binlerce yıl öncesinden gülümseyen bir alan. Zaman tüneline yolculukla insanı geçmişle yüzleştiren bir meydandır Küçüksaat.

Kizzuvatna, Kue, Asur, Kilikya, Pers krallarını savaşıırken; İskender'i bir kızıl top gibi gökte asılı güneşin altında at koştururken hayal etmek için binlerce yıl öncesine keyifle bir yolculuğa çıkılır Küçüksaat'in zaman tüneline. Ne müthiş şeydir kralların kılıç çalmasını, atların dörtlüde koşmasını düşlemek...

Bu yolculuğun olmazsa olmazı deve kervanları gelir geçer sağınızdan solunuzdan. Yürürlermiş Terskapı'dan Taşköprü'ye doğru kızıl güneşin altında.

Develere yüklenmiş rengârenk sandıklar, halılar, top top kumaşlar, yastık ve yorganlar, ipekler, baharatlarla yavaş yavaş ilerleyen deve kervanı, kemerli Terskapı'dan geçerek Taşköprü'ye doğru yol almış. Bütün canlıların sığınacak bir gölge aradığı saatlerde eşekler anıarak, develer böğürerek, atlar kişneyerek kulakları sağır eden gürültüyle yürürlermiş arkalarında binlerce sineğin vızıldadığı keskin amonyak kokulu dışkılarını bırakarak.

Taşköprü girişinde vergisini veren kervancıbaşı, başları sarılı, kömür karası sakallı yüzleri ve omuzları tüfekli adamlarıyla kendilerine pazar olarak seçtikleri şehirlere, ülkelere doğru yürüyüşlerini sürdürürlermiş.

Ermenilerin işgalci Fransızlardan aldığı destekle yaptıkları başkaldırı sonunda kanlı olayların ve yangınların yaşandığı Küçüksaat Meydanı, Adanalıların yaşadığı tarihi Kaçkaç olaylarının da tanığı olmuş 1920'li yıllarda...

Uçuk mavili göğü parselleyen kuşların kanat çırpışlarıyla uyanır; zaman makinesindeki yolculuğunuzla 1960'lı yıllara ulaşırsınız hayatı ve insanları tanımaya başladığımız yılların ağırlığıyla.

Sinemanın anayola bakan tarafında siyasilerin ve varlıkların konakladığı Erciyes Otelı bulunurdu. Otelin altı da Sabancılara ait Bossa Fabrikalarının kumaş ürünlerinin satışını yapan Bossa Bonmarşe Mağazası'na ayrılmıştı.

Fenerli Sokak'ın başında bulunan Yeni Cami ile Abidinpaşa Caddesi başındaki Kemeraltı Camisi Küçüksaat esnafının ve çalışanlarının ibadet alanlarıydı. Cuma günleri bu camilerde büyük bir yoğunluk yaşanır, namaz kılanlar

caddelere taşardı. Kemeraltı Camisi'ni mesken tutan "Terskapı Hamalları" diye anılan sırtları semerli, iri yarı, güçlü insanlar ağır yüklerin taşınmasında kullanılırdı. Teknolojik taşıma araçlarının gelişmediği yıllarda Terskapı Hamallarını sırtladıkları yükün ağırlığıyla iki büklüm görürdük Küçüksaat yollarında.

Kuyumcular, optikçiler, gazete bayisi Gezicioğlu Kitapevi, Erciyes Kuruyemişçisi, Totocu Cevdet, Gümüşay kitapçısı, Görsev kolonyaları, Mestan Hamamı, Berikman Pastanesi, Halk Kütüphanesi, Aygaz mağazası, Hilalhanı, Niğde Hanı, faytonlar, Okat otobüsleri... Küçüksaat meydanında hayata renk ve hareketlilik katan unsurlar olarak yer alırdı.

Alın terini ekmeğine katık yapanların hayata karşı verdiği kavganın film platosu gibiydi Küçüksaat Meydanı.

1960'lı, 70'li yıllarda on, yirmi yaşlarında olanlar Küçüksaat'teki ekmek kavgasının canlı birer tanığı olarak yer aldılar bu kavgada. Adana'nın dört bir yanından gelen yollar bu meydanda birleşirdi.

Günü yirmi dörde bölen kumbara saatiyle her kesimden insanı konuk ederdi sıcak kaldırımlarında. Saat kullanımının yaygın olmadığı o yıllarda işçi, memur, öğrenci, esnaf, zamanı adını meydana veren kumbara saatten takip ederdi. Kumbara saat zaman tasarrufu yanında parasal birikime dair de bir algı oluştururdu belleklerde. "Damlaya damlaya göl olur." atasözündeki öğüde uyarak harçlıklardan arttırdığımız ufak ufak paralarla tasarruf bilincine katkı vermeye çalışırdık. Ne düşler kurardık kumbaraya attığımız beş on kuruşlarla. Topumuz olacaktı. Bisiklete binip hava atacaktık komşu kızına.

Sırtımızı Kuruköprü'ye verdiğimizde sağda Niğde Hanı bulunurdu. Hanın arkasında Adana'nın perakende ve toptan gıda maddelerinin satışının yapıldığı, adına "Melekgirmez" denilen, şeytanın bile zor girebildiği bir ticaret merkezi bulunurdu. Melekgirmez esnafının çoğu okuma yazma bile bilmezdi. Ama hesaba kitaba akli eren Darendeli ve Kayserili esnaftan oluşurdu Melekgirmez dünyası.

Solda da sahip çıkamadığımız bir başka han bulunurdu. Hilalhanı... Buradaki dükkânların tereklerinde de seyriyle yetindiğimiz sucuklar, pastirmalar, güzelim peynir ve zeytinler; ballar, kaymaklar... görücüye çıkmış gelinlik kızlar

gibi asılı dururdu yarattığı imren duygusuyla.

İki büyük sinemadan biri olan Erciyes Sineması da yer alırdı Küçüksaat'in tam ortasında. Bir eğlence ve kültür merkezi olan Erciyes Sineması'na kravatsız girilmezdi o yıllarda.

Kleopetra, Benhur, Herkül, Drina Köprüsü, Rüzgâr Gibi Geçti, Masis gibi filmler büyük ilgiyle izlenmişti çocukluk yıllarında.

Gözler kan çanağı

Keskin bir ter kokusu

Kaplardı ortalığı

Alaca karanlıkta

Doluşurlardı meydana

Köy, kent, kasaba çocukları

Adları Ali, Mahmut, Hasan'dı.

Küçüksaat'te vardı

Bir amele pazarı

Acının ırgatları

Mekân bilirdi

Sıcak kaldırımları

Günün ağarmaya başladığı ilk saatlerde her yaştan insanlarla dolup taşardı

Küçüksaat. Sahlepçiler, simitçiler, börekçiler, lahmacuncular, şalgamcı ve tatlıcılar amelelerle birlikte yerlerini alırlardı koca meydanda. Saçı sakalı birbirine karışmış, kırışık suratlı, zayıf ve yorgun vücutlu ameleler kazma küreklere asılı azık torbalarıyla doldururlardı meydana, güneşin dünyaya selam durduğu saatlerde. Kırışık gömlekli, ütüyü hasret güdük pantolonlu, omuzlarında düşecekmiş gibi sırttan pörsük ceketleri, başlarındaki kenarları terin bıraktığı tuz lekeleriyle çevrelenmiş siperlikli şapkalarıyla ustaları, amele başlarını bekleyen zayıf, çelimsiz, feri kaçmış çapaklı gözleri, sarı dişleri, mısır püskülü gibi sarkmış kıllı burunları; Bekir, Cumali, Cabbar, Şeyhmus, Mahmut, Ökkeş gibi adlarla çağırılan ameleler yer yarışına girerlerdi Küçüksaat'in kenarı keskin, siyah kaya taşlarıyla döşeli meydanında...

Hanların loş ve küf kokan odalarında tahtakurulu yataklarda koyun koyuna uyuyan amelelerin keskin ter kokusuyla kaplanırdı Küçüksaat'in sarı sıcak mavi havası. Özlem ve ekmek kokusu solunurdu Küçüksaat'in boğucu havasında.

Güneşin altın tepsi gibi asıldığı gökyüzünden sivri birer ok gibi yansıyan ışınlarının nemle buluştukları anlarda terden cımcılık olurdu ameleler. Amele başı tarafından seçilerek işe koyulanların sevinci kaplarken yüzleri,

umudunu bir sonraki güne bırakanların da
üzüntülü bakışları yansır gözlerden...

...
ACI IRGATLIK
Kavun, karpuz pazarı olur da
Olmaz mı amele pazarı?
Tezgâhları Küçüksaat Meydanı
Bazen de Taşköprü yolları
Üst baş perişan
Bir ok gibi fırlamaya hazır
Sert kırçıl sakallı
Gözler kan çanağı
Keskin bir ter kokusu
Kaplardı ortalığı
Alaca karanlıkta
Doluşurlardı meydana
Köy, kent, kasaba çocukları
Adları Ali, Mahmut, Hasan'dı...
Bilek gücü tek sermayeleri
Alın teriydi torbalardaki yemekleri
Sarı sıcak altında
Umutla beklenirdi amele başı
İnşaatta, tarlada ırgatlıktı görevleri
Yürekte yar ağrısı
Gönüllerini yakardı gurbet sancısı...
Boğazlarında düğümленirdi
Ekmek acısı...
Küçüksaat'te vardı
Bir amele pazarı...
Acının ırgatları mekân bilirdi
Sıcak kaldırımları
Güvercinler takla atarken havada
Onlar umutla bakarlardı uzaklara
Taa uzaklara...
Çok uzaklara
Çıkarlardı
İhtiyaç molası verilmeyen
Yolculuklara...
Okat otobüsleri vardı toplu taşımacılık
yapan. Burunlu Magirus'tu adı. En büyüğüne
salon derdi Adanalılar. İstasyon Vilayet
arasında gider gelirdi gün boyu.
Skoda, Chevrolet gibi arkası kesik
otomobiller de dolmuş olarak çalışırdı Adana
yollarında... Tıkış tıkış binilirdi dolmuşlara.
Mesai bitiminde uzun kuyruklar oluşurdu bu
dolmuşlara binmek için.
Faytonlar vardı. Körüklü, kırmızı kadife
koltuklu faytonlarla gezen sünnet çocuklarına
bakarak imrenirdi varoşların ayağı terlikli,
cepleri meteliksiz, yalın ayak, başları kabak
çocukları.
Faytonları çeken atların yollara bıraktığı
dışkı ve idrardan yayılan buğu, ekşi bir sirke
kokusu olarak hissedilirdi Küçüksaat'in her
köşesinde...
Küçüksaat'in bir çöpçüsü vardı. Pos bıyıklı,
iri yarı biriydi Ramazan Dayı. Hayvanları
pisleyen faytoncuların arkasından kendine
has şivesiyle "Ula! Hayvanların tersini niye
bağlamısız? Ortalığı kirletisiz..." diye seslenirdi

sitem dolu sözlerle.

Küçüksaat, kalbiydi Adana'nın. Hayat
burada başlar, burada biterdi. Düğün alayları
geçerdi kamyonlarla. Yatak, yorgan yüklü
kamyonlarla halılar, dolaplar, masa ve
sandalyeler taşınırdı gelin evlerine. Düğün
sahipleri kamyon üzerinde davul zurnayla
çalınan Adana çiftetellisini oynarlardı.
Mutluluğa giden yolda atılan bu adımın
sevinci, sevince boğardı izleyenleri.

Kamyonlar geçerdi yollardan
Uzun burunlu Magirus'tu adı
Davullu, zurnalı, zılgıtlı
Yüklenirdi yatak, yorgan, halı
Taze gelinler saflık misali
Beyaz duvaklı
Okunacak türkümüz
"Adana'nın yolları taştan..."
Volta atacak delikanlılar
Yeni yetme bıyıkları kaytan

...
Kimi zaman gezme, kimi zaman buluşma
noktası da olan Küçüksaat Meydanı yaşamın
sessiz bir tanığıydı.

Her adımında bir öykü vardır. Kaldırımlarına
döşeli taşların her birinde öyküsel yaşamın
izleri vardır. El ele gezinen nişanlıların,
tombilinde çocuklarını taşıyan babaların ayak
izleri; seyyar tablacının, işportacının, gazeteci
çocuğun zabıadan korkulu kaçışları vardır.
Karikatür Duran'ın, İnce Cumali'nin, Yılmaz
Güney'in kabadayılık ruhu vardır yeni yetme
delikanlıların Küçüksaat kaldırımlarındaki
yürüyüşlerinde...

Küçüksaat, hayata dair masalın iki gözüdür.
Sosyal hayatın ivme kazandığı Küçüksaat
Meydanı, uçsuz bucaksız mavi göğün
salgıladığı sarı sıcak altındaki hareketliliğiyle
yaşama sevinci verirdi insana.

Küçüksaat, bir büyük fırındı. Pişen ekmekten
payına düşeni almak için didinir dururdu
sofrasına helalinden aş, ekmek koyanlar.

Küçüksaat, bir yaşam belgeselidir. Dil, renk,
inanç, köken sorgulaması yapılmayan dostluk
ve dayanışmanın kaynağıdır. Bu kaynaktan
içilen su Adanalılık ruhunun da besleyicisiydi
60'lı yıllarda. Küçüksaat bir laboratuvardır
insanı çözümleyen.

Gazete satıcısı, nane şekerci, yakalara balina,
çamaşıra çivit satanı; kestanecisi, börekçisi,
şalgamcısı, sahlepçisi, simitçisi, yemişçisi,
lahmacuncusu, meşrubatçısı, tatlıcısı, kellecisi,
dalakçısıyla bir büyük sergendi Küçüksaat.

Birbirine benzerdi insanlar. Üzerlerinde
güçük pantolon ve gömlekler bulunurdu.
Dişleri dökük, başlar kabak, ayaklarda çorapsız
terlik. Zayıf vücut, feri kaçmış çapaklı gözler,
çökmüş avurtlar, birbirine karışmış saçlar,
sakallar...

Yaşamıyla, giyim kuşamıyla birbirine benzer
insanları bağrına basan bir baba gibiydi

Küçüksaat...

Kaldırımlarda sırtlarını duvara dayamış
boyacılar bulunurdu Küçüksaat'te.

Ayakkabımı boyatırken sırasını bekleyen
bir müşterisini henüz siftah etmeyen diğer
bir boyacıya yönlendiren boyacı, görünüşte
yoksul, gönülce zengin olan yücelik olarak
derin iz bırakmıştı bende...

Küçüksaat, şehrin orta yerine asılmış bir
sinema perdesi gibidir. Yaşanan dayanışma ve
paylaşmayla hayata dair ders veren bir okuldur
Küçüksaat.

Sünnet çocukları binecek

Faytonlara edalı

Yükselecek Arasta'dan

Kahkahalı zort sesleri

Karikatür Duran, İnce Cumali naraları.

Küçüksaat, umudun başladığı bir yerdi
yoksulluğun kader olarak yazıldığı insanlara.
Kumbara saatin akrebi ve yelkovanı saniyeleri,
dakikaları, saatleri kovalarken Küçüksaat
Meydanı'nda "Üç Tekerlekli Bisiklet" ile
"Umut"a "Yol" alırdı alın terini ekmegine
katık yapanlar. Yavrularına yem için güvenli
gündüzü bekleyen taklacı güvercinler gibi...

Güneş gibiydi umut... Kapkara bulutlarla
perdelense de hiç usanmadan her gün yeniden
doğan güneş gibi.

1960'lı yıllarda...

Umuda yolculukta azim, inanç ve
direncin gösterime sunulduğu sahne olan
Küçüksaat'ten bugünlere güzelliklerini yitirmiş
bir insan yığını kaldı, ruhu olmayan.

Güzellikler bir bir zaman denilen değirmen
taşının altında un ufak oldu, moloz yığınlarına
dönüştü anılar.

Siliniyor birer birer geçmişin güzellikleri...
Yalnızca belleklerde kalan kör noktalı anılarla
avutuyoruz kendimizi.

Ekmek savaşının bir arenasıdır Küçüksaat.
Vadedilen refahla aldatılan yoksulluğun bir
bileşkesidir Küçüksaat. Yoksul doğup karın
tokluğuna yaşayan ve yine yoksul olarak ölen
insanların gösterim alanıdır Küçüksaat.

Küçüksaat'ten ne zaman geçsem aklım alır
beni bir yerlere götürür. Bacakları üzerinde
zor duran, şiş karınlı, sıska bir vücuttan çıkan
cılız bir sesle "Sıcıyak simiit!" diye bağırان
satıcılar geçerdi sabahın yoğun saatlerinde
Küçüksaat'ten.

Sütlükahve rengi üniforması içinde kendini
Küçüksaat'in çöpçüler kralı ilan eden pos
bıyıklı Ramazan Dayının yolları süpürdüğünü
görürsün söylenerek.

Boyacı Apo Dayı, Sakallı Naci, Hoca Abuzer,
Kör Şiho'nun bakışlarıyla karşılaşsınız
kaldırımları arşınlarken. Kaldırıma serdiği
gazeteleri acımasız zabıta tarafından çiğnenen
çocuğun sessiz ağlayışıyla bir sızı çöker
yüreğinize. Çivit satıcısıyla, elindeki bastonla
kaldırımı yoklayarak yürüyen naneli şeker

satan yaşlı amcayla; “Yok mu ölmüşünün hayrına sebil ettiren?” diye Okat otobüsleri durağında hayratçı arayan sucuyla; tiz ve ağlamaklı sesiyle elindeki kavanozla çam sakızı satan başı kabak, ayağı terlikli ekmek kavgasının aslında büyük kahramanları olanlar gezinir orta yerde. Silahları simit, börek, sakız, gazete olan kahramanların inanç ve umutla verdikleri kavganın tanığı olanlara selam gönderirler sis perdesinin arkasından.

Erciyes Sineması’nın sokağındaki tabla kebabçısının ocağına bakarak kuru simidi dişleyen çocuğun bakışı yüreğine dokunur insanın. Salladıkları kırbaçla hayvanların nallarında kıvılcım çıkararak geçen pos bıyıklı,

külot pantolonlu, faytoncular da Küçüksaat’in renkli tipleriydi o yıllarda.

Zabıtayla köşe kapmaca oynayarak kaldırımlarda açtığı portatif tezgâhta eliyle gösterdiği aleti; “Ablalarım, abilerim, ünlemesiyle dünyanın sekizinci harikası olarak tanıtmaya çalışan Cülük Ali’yle, Aşlamacı Tin Tin Amca’nın zaman tüneline yolculuk yaptıran bir kaptan edasıyla anlattıkları masalı dinler gibi olursunuz. Küçüksaat’in bir masaldan fırlayan iki gözle bakındığını duyumsarsınız.

Küçüksaat’ten her geçişimde ekmek kavgasının yiğit savaşçıların, Hayali’nin perdesindeki gölgeler gibi bana bir gösterimde

bulunduklarını düşünürüm.

Yüzüme yerleşen buruk bir gülüş
Ve gözlerime inen buğulu bakışlarla
Hey babam hey!
Hoo! Hooo! diye çıkardı “Halo Dayı”
Sırtları karalı
“İki Öküz”le ekmek arası yolculuğa
“Donumdaki Para”yla daldardık seyre
“Zıkkımın Kökü”nü Çiçek Sineması’nda
Masumiyetiyle çıkacak karşımıza
Acıyı bal eylediğimiz
Çocukluk yılları
Düşlerin sessizliğinde
Yorgun ve yaşlı.

BAKI

Gölgeler sarıldı kaldı
Okşadı sözlerimiz
Gün erken
Gece geçti
Küçüldüm sığıdım kendime
Gözlerin vardı yalnız
Gözlerin vardı yalnız
Bana ve sonsuzluğa
Gözlerin vardı yalnız
Sensizliğe
Gözlerin vardı
Gerçeğimdin düşüm de
Bir güzel fal olmuşsun
Fincanımın içinde
Bir güzel fal
Yalnızlığım için de
SEVDA
Kar yağdı yapraklarıma
Tane tane
Damla damla
Sokaklara sürdü beni
Deniz deniz bir fırtına
Kar yağdı yapraklarıma
Öyle yeğni
Öyle ağır ki sorma
Kar yağdı yapraklarıma
İçli
Deniz kokusu buluttan
Saçların arasından
Kırpıkların süzmesi
Kar yağdı yapraklarıma
Okşayıştan elde kalan
Öpüşten dudağımca

Yuşa ARIŞ

DOĞADA DOSTLUK

Siz yeşil dut,
Sarı buğday başakları
Ne güzel dost olmuştunuz
Tüm kötülöklere inat
Siz sarı papatya
Kırmızı gelincik
Nar çiçekleri
Badem ağaçları
Ne güzel dost olmuştunuz
İnsana inat
Siz bahçemdeki kırmızı gül
Mor çiçekli, topuzlu diken
Yanı başındaki bostanda
Sarı çiçekler açmış kabak teveğı
Sizleri de alkışlıyoruz
Doğa düşmanlarına inat.
Birlikte yaşamaya ispat.
Siz çiçekten çiçeğe konup geçen
Bal arısı, kırmızı kelebek
Aranızda dolaşan kertenkele
Hele de kaplumbağa, kirpi
Sabah öten turaç kuşu
Doğaya kanun koydunuz
Dostluğunuz daim olsun

Haydar ÇAĞLAR

SİZ BAYIM SEVER MİSİNİZ?

Siz bayım,
Sever misiniz çiçekleri?
Eğer seviyorsanız,
Kıyabilir misiniz koparmaya onları,
Bir ömür yaşadıkları dallarından?

Siz bayım,
Sever misiniz kuşları?
Eğer seviyorsanız,
Kıyabilir misiniz koparmaya onları,
Bir ömür uçtukları kanatlarından?

Siz bayım,
Sever misiniz sokakları?
Eğer seviyorsanız,
Kıyabilir misiniz koparmaya onları,
Gül kokulu bahçelere açılan kapılarından?

Siz bayım,
Sever misiniz çocukları?
Eğer seviyorsanız,
Kıyabilir misiniz koparmaya onları,
İçlere işleyen tatlı gülümsemelerinden?

Siz bayım,
Sever misiniz
Çiçekleri, kuşları, sokakları ve çocukları?
Eğer seviyorsanız,
Kıyabilir misiniz hapsetmeye onları,
Bir mezar ve bir fotoğraf çerçevesine?

Elif Ecrin Su KARAKUZU

ÇAY OCAĞIN ÜSTÜNDE

Cihan SOLAK

Geçerim ben de, dünden yarına...

Biraz yarım, biraz eksik.

-I-

O gecenin karanlığında yazdı, çizdi ve bozdu... Tekrar tekrar, defalarca... Sonra tüm bu yazdıklarını torlayıp topladı. Eline aldığı kâğıt tomanıyla sakince yerinden kalktı, salona yöneldi. Salon, mutfağın hemen karşısında yer alıyordu. Uzun zamandır salona girmediğini fark etti. Kapıyı aralayıp ışıkları açtı. Şöyle bir etrafa göz gezdirdikten sonra sobaya yöneldi. Salonda bulunan diğer eşyalar gibi sobanın da üzeri ince bir toz tabakasıyla kaplıydı. Sobanın kapağını açıp kâğıtları içine yerleştirdi. Kapağı kapatmadan içinden bir sayfayı alıp bir köşesinden tutuşturdu ve diğerlerinin yanına bıraktı. Ayakta dikilmiş vaziyette durdu, kâğıtların hızlıca alev alıp küle dönüşünü izledi. Tüm yazıp çizdiklerini yakmıştı. Bunu niye yaptığını o da bilmiyordu. Ama yaptı işte. Sonra sobanın kapağını kapattı, ışıkları söndürdü ve mutfağa döndü. Ama mutfak masasının altına düşmüş tek bir sayfa kalmıştı. Onu mutfağa girerken fark etti. Sayfayı masanın altından alıp, yerine oturdu, tekrar okudu. Sonra bir kaç defa daha... Bu elde kalan son sayfa ki yazdığı ilk sayfayı ve yazdıkları içinde ne en iyisiydi ne de en kötüsü. Bu sayfanın içinde de kayda değer bir cümle yoktu. Ama elinde bir tek bu sayfa kalmıştı. Okuduktan sonra, elinde kâğıt düşündü bir süre... Bu durumun da izahı yok... Kendimi ifade etmem pek lüzumsuz ve faydasız... Geride herhangi bir iz bırakmaksa hayli anlamsız. Böyle bir süre zihninin duvarlarına çarpa çarpa durdu düşüncesi... Zihni tahmin ettiğinden de keskindi. Tabiri caizse zihninin bu keskin kenarlı yapısı düşündükçe onu kanatmış ve öylece kan revan içinde kalmıştı. İnsanın içi diye bir yer varsa bir kapalı kutu olmalı. Düşünce varıyor ancak bir şekilde bıçak ağzı kenarlarına içinin. Ve ancak öyle hissediyor soğuğu kesik kesik. Mutfakta gecenin sessizliğinde, hemen önünde uzanan mutfak tezgâhının en üst çekmecesine bakarken dalıp gitti. Düşünceleri de dalıp gittiği o boşluğun içinde kayboldu. Dalıp gittiği o boşluktan ölüm düşüncesiyle çıktı. Nasıl oluyordu bilmiyordu ama düşününce bir şekilde döne dolaşa ölüme varıyor, içinde dönüp duran o sesler ancak bu şekilde susuyor, içinde yükselen fırtına ancak bu ölüm düşüncesiyle duruluyordu. Ölüm o nihai son... Yazgısı tüm canlıların, bir şekilde bulacak beni de günün birinde. Ancak, o zaman anlamsız benliğim huzura kavuşacak. Sonra sonra... Kendine sıradan bir ölüm kurguladı. Pekâlâ, 70'imde hasta yatağımda ölüp gidebilirim. Herhangi

bir basit hastalık, örneğin gribe yakalanmakla her şey benim için sonlanabilir. 70 yaş, evet, ortalama ömür bu olmalı. Nereden biliyorum ki bunu? Bir yerlerden duydum sanırım. Bir trafik kazasıyla aniden ve erken yaşta da nalları dikebilirim. Ama bu durumda bir adli vakaya dönüşür ölümüm. Otopsi vs. vs... Bunu kim ister? Yani, hak vaki olduğunda bir an evvel gömülmek varken, değil mi? Sonra internette ölümle ilgili çeşitli soruların cevaplarını araştırdı. Bu sırada çeşitli sesler duydu. İçinde yankılanan bu sesler onun ürpermesine sebep oldu. Sessizliğin içinden doğan bir ses şöyle seslendi ona: Ölüm... Nereden ve nasıl geleceği bilinmeyen tek gerçek... Bir süre sonra bir başka ses şöyle dedi: Allah, ölümün de hayırlısını versin... Kulaklarında bir yerlere saklanmış olan bu sözlerin içinden geçti ve ocağın üstünde duran çaydanlığın altını yaktı. Bu sesler onun iç sesi değildi, bu muhakkaktı. Sonra belli belirsiz duyduğu bir başka söz, kafasının içinde döndü durdu: Her şeyin hayırlısı, ölümün de hayırlısı... Bir müddet daha öyle sessizce oturdu. Üst üste birkaç sigara yaktı. Kulağında bir uğultu hâlinde dolaşan ve fark ettirmeden aklını da meşgul eden bu sesler ilk defa onu düşündürdü. Bu sesler nereden geliyordu? Sanki bir radyo frekansına ara sıra tesadüf eden bozuk radyolar gibi çekmişti kafasıyla havada asılı kalmış bu sesleri...

Düşünceler içinde kayboluyor gibiydi... Acaba, yalnızlık denilen bu mefhum kalabalık bir yer miydi? Ve yaş aldıkça insan, içindeki boşluk da büyür müydü? Bunları şimdilik bilmiyordu, ama son zamanlarda kendisiyle daha çok zaman geçirmeye başlamıştı. Bunu fark etmişti. Artık sokaklar, caddeler dolusu insanlar arasına karışmak ona çekici gelmiyordu. Gündemi meşgul eden anlamsız diyaloglar olarak gördüğü arkadaş buluşmaları onu açmıyordu. Sıra dışı ya da nevi şahsına münhasır insanlar görmüyordu etrafta. Biri diğerinin kopyası milyonlarca insan kendilerine ait olmayan fikirleri kopya edip edip birbirlerine bağırıp çağırıyorlar... Tek maksatları var, tek başmalıktan yahut yalnızlıktan kaçmak... Gevezelikten ve dedikodudan ibaret...

Eskiden ayda bir de olsa dışarı çıkan Sıtkı, artık sosyal çevresiyle buluşmayı da anlamsız ve faydasız görüyor, buna da hiç vakit ayırmıyordu. İşten arta kalan tüm fırsatlarda sessizce evinde vakit geçirmeyi tercih ediyordu. Sanki bir de bu rahatsız edici sesleri olur olmadık zamanlarda duymasa hep arzu ettiği huzuru hayattayken de bulacaktı.

O gece, anlamsız ve faydasız görse de elinde

kalan o bir sayfa dolusu karalamayı yakmadı, masanın üzerine bıraktı. Çaydanlıktan dumanlar yükseliyordu. Yorgunluktan dökülen vücudunu oturduğu yerden kaldırdı ve ocağa yöneldi. Kendine bir çay doldurdu ve yerine geçip oturdu. Aslında, o sayfayı yakıp atmaması bir tercihten ziyade onun hayli yorgun ve uykulu olmasından ileri geliyordu. İçinde dönüp duran bu sesler de onu ayrıca yormuştu. Yine yorgunluktan olacak, başını önünde duran saman sarısı kâğıtların üzerine gayriihtiyari koydu. Orada öylece uyuyakaldı bir süre. Rüyası saman sarısı bir boşluktan doğup, kapkara bir gecede hemencecik bitivermişti. Bir tepelikten aşağı doğru kendini bırakmış, uçsuz bucaksız bir dut ağacı bahçesinde koşmuştu bu kısacık rüyasında. Dalları meyveden yıkılmış karadut ağaçlarının dallarına çarpa çarpa ilerlemişti. Koştukça yorulmuş ve yoruldukça ağaçlara çarpa çarpa karadutlara bulanmış ve üstü başı kapkara olmuştu. Sonunda, toprağa sere serpe uzanınca yavaşça uykusundan uyandı. Eliyle burnunu yanaklarını çekiştirdi, gözlerini oyarcasına parmaklarıyla ovdu, kulaklarındaki uğuldamayla bir süre kapının üstündeki saate bakakaldı. Uyumak mı? Yoksa sabahı sabah etmek mi? Uykusu gelene kadar oturmayı tercih edemedi. Yarın iş vardı ve sabah erken kalkmalıydı. Ancak, susmayan düşüncesi peşini bırakmadı. Sıtkı kendini o bir sayfa karalamaya, yazdığı o sığ cümlelere hapsolmuş hissediyordu. Kelime dağarcığı pek dar olmasa da ifade ettikçe kendini sınırlandırmış, o kısacık yazıda tükenivermişti. Bu ona dokundu. Yaklaşık bir-bir buçuk sayfada çözünen bir yaşam? Bir sayfadan ibaret yaşam mı olur? Nasıl oluyordu bu? Bütün bu kelimeler birbiri ardına nereden geliyordu aklına, dahası nasıl oluyordu da bu kelimeler âdeta ellerine hükmediyor, yazılmakta ısrar ediyorlardı? Sanki dilinin ucunda dışarı çıkmayı bekler gibiydiler. Yani, neden yazmak ihtiyacı hissediyordu? Ne menem bir şeydi bu yazmak? Soruları giderek artıyordu, bir bunu biliyordu. Şimdiye değin bütün sorular için cevabı hazır: Bilmiyorum. Ve içini dökmek ona göre değildi. Bu sebepten olacak, bir insan ona birazcık yakınlaşmaya görsün "bilmiyorum" diyerek tüm soruları savuşturuverirdi. Aslında, zamanla "bilmiyorum" gibi başka kelimeler de bulmuştu. Mesela "muhtemelen" ya da "belki de" gibi sıkça kullandığı bazı başka soru savuşturucu kelimeleri de vardı. Şimdiye kadar, kelimeler onun için basitçe ardına saklandığı duvarlardı. Ama artık dama demişti, içinde dönüp duran sesler rahatsız edici düşünceler ardı arkası kesilmeyen sorular yakasını

bırakmıyor, onu hayattan bezdiriyordu. En azından kâğıtlar boyunca kendini anlatabilir, kâğıtlara içini açabilir ve böylece kurtulabilirdi tüm bunlardan. Gerçekten Sıtkı o gece böyle düşündü. Ama bu da bir kaçıştı. Çevresindeki insanlardan kaçtığı gibi içinde dönüp duran seslerden de kaçmak istiyordu.

Yazdığı satırlardan ki Sıtkı buna günlük diyordu, kendi yaşamına bir daha baktı. Ve kendisini rahatsız hissetti. Çünkü yaşamının oldukça kısır ve monoton olduğunu görmüştü. Hoş, bu karalamalar günlük olarak adlandırılabilir miydi? Tartışılır. Ama her nasılsa bir yandan da hafiflemişti. Kafası allak bullaktı. Masayı dağınık bırakıp, oturduğu yerden zar zor kalktı ve yatak odasına yollandı. Dağınık yatağına ışıkları yakıp şöyle bir baktı, sonra ışıkları söndürüp yatağına uzandı. Sıtkı, tüm bu seslerin, sessizce bekleyince yitip gideceğini düşünse de ne sustular ne de onun uyumasına izin verdiler. Zaten dağınık olan yatağı iyiden iyiye karman çorman olana kadar yatakta dönüp durmuştu. Yataktan kalktı, terliklerini ayaklarıyla yoklayarak buldu. Yatağa oturup, terliklerini giyince üzerine bir ağırlık çöktü. Bir süre karanlıkla baş başa kaldı. Daha sonra, uykulu gözlerle ayaklarını sürüye sürüye salona geçip oturduğu anda bir ses duydu içinde: Çay ocağın üstünde! Hemen ayaklandı, telaş içinde mutfağa girdi. Altı yanan çaydanlıktaki su

buharlaşıp tükenmiş, çaydanlık kızıla kesmişti. Ocağın altını kapattı. Her zamanki yerine geçip oturdu. Olası bir yangını engellemişti. Bir sigara yakıp kendine gelmeye çalıştı, sonra da kalemini eline alıp karalamaya başladı...

Doğrudur, zamanla bir alıp veremediğim vardır. “Şimdi” tıpkı kararmaya durmuş aynalar gibi görünür bana... Sırları ha döküldü ha dökülecek bir ayna... Ve yalnızca bir karanlık yansı kalacaktır ondan geriye. Oysa kararmış bir ayna, işlevini yitirse de bizatihi kendisi -tıpkı diğer eski eşya gibi- artık zamanın izidir. Akıbetinin ne olacağını ise “şimdi”den kestirmek hayli zordur. Belki terk edilmiş bir aile evinin herhangi eşyası gibi atılacak sokağa. Yani, çöp tenekesinin yanına bırakılacak ve yeni, hiçbir iz bırakmayacak şekilde silip süpürecek artık zamanın izini. Belki de üç kuruşa bir hurdacıya satılacak. Ve bu üç kuruşluk eşya, hurdacıların tablasında sokaklar boyunca dönüp dolaşacak. Kim bilir, bir değer bilen satın alacak ondan da ya da hurdalıklarda ağırlığınca paraya dönüşecek. Bilinmez, bilinemez “şimdi”den. Ama her ne ihtimal gerçekleşirse gerçekleşsin, başka anlamlara gelecektir artık zamanın izi. Bağlamından kopan kelimeler nasıl farklı anlamlara gelirse, öyle işte. Düşünce soyutlaşır, insan şeffaflaşır. Ve sonunda yalnız kalan insan, ancak öylece harflenebilir.

SENİ DÜŞÜNMEK

Seni düşünmek; uçurum kenarında rüzgâra karşı ısıklık çalmaya benziyor

Sonra

Sonra benim güzel sevdiğim;

Ruhumun surlarını döven o dev dalgalar.

Sensizliğin coğrafyasında pusulası infaz edilmiş bir kadırgayım,

Yıldızları sönmüş bir gökyüzünün altında, kendi enkazını taşıyan...

Kendi hıncıyla boğulan bir asi nehir.

Sonra benim güzel sevdiğim;

Seni düşünmek; yangın yerinde kar çiçeği büyüttmeye benziyor.

Alnımın ortasında çatlayan yalnızlık...

Bütün şehirler üzerine yıkılmış birer harabe gibi dilsiz.

Sesim, uçurum diplerinde yankılanan bir çığlık,

Yüreğim ise; bir kuşun kanadındaki o ürkek titreyiş,

Öyle nahif, öyle sessiz, öyle derinden...

Sonra benim güzel sevdiğim;

İnce bir sızı yayılıyor ruhumun kılcal damarlarına,

Seni özlemek; bir çiçeğin günışığına boyun büküşü sanki,

Ya da bir çocuğun uykusunda annesinin elini arayışı...

Dilsiz harabelerin arasından süzülen bir esintidir adın...

Dokunsam kırılacak bir hayal, tutsam avuçlarımda eriyecek kar tanesi.

Gönlümün kuytusunda beslediğim o kırılğan umut çiçeği.

Çünkü seni düşünmek;

Karanlığın kalbinde beyaz bir kelebeğin kanat çırpışıdır...

Coşkun SALAR

KARALIYORUM

Ben ne bir şairim, ne de bir yazar
Kafama esince, karalıyorum
Bağrıma bastığım, candan öte yâr
Selâmı kesince, karalıyorum

Sanmayın yazmaya bahanem yoktur
Canımı almaya, mahlukat çoktur
Sırttan vurulduğum, zehirli oktur
Ölmeden peşince, karalıyorum

Meyletmedim asla, dünya malına
Bindirdi kör şeytan, kırık salına
Koymadı ki felek, kendi hâline
Kadere küsünce, karalıyorum

Hicretim gönlümde, viran hanedir
Aklıma baksanız, bir divanedir
Merak mı ettiniz, sebebi nedir?
Kedere düşünce, karalıyorum

Yazmasam iyice daralıyorum
Her gece kendimi paralıyorum
İçimdeki beni yaralıyorum
Sabrım taşınca da, karalıyorum

Değmeyen insanlar ömrümü çaldı
Gençlik çağlarımı, elimden aldı
Sözlerim yakıldı, söyle ne'm kaldı
Derdimi kusunca, karalıyorum

Hiç kabul olmadı, dilimde âmin
Avucumda duam, gönlümde yemin
Ruhun sığmaz dedi, nedir ki hacmin
İkrarım susunca, karalıyorum

Neden yazar mışım, soru mudur bu?
Yüreğimdir yazan, boru mudur bu?
Sen düşün kalas mı, toru mudur bu?
Bir çınar yaşınca, karalıyorum

Alkışlar, yalan bir tezahüratmış
Yürek işçisi, boş mürettebatmış
Şair olamadım, mukadderatmış
Efkârım basınca, karalıyorum

Çocuk yaşta ağır geldi elemim
Ruhumdan taştıkça, sustu kalemim
Yazmak ne haddime, haşa ben kimim?
Acımı deşince, karalıyorum

Dünyanın yükü, bir bana mı kaldı?
Yazacak çoktur da, bana mı kaldı?
Haklılar, şairlik bana mı kaldı?
Sözleri asınca, karalıyorum

Canan AYTIN

Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ KONGRE MERKEZİ

"BAHAR KONSERİ"

21
MAYIS/MAY
CUMA/FRIDAY
20.00Şef / Conductor
Eray İNALSolist / Soloist
Ziyne SALI

Solistler / Soloists
 Cahit KUTRAHALI (BAS GİTAR)
 Erkan ERZURUMLU (GİTAR)
 Cengiz TURAL (BATERİ)
 Hüseyin KIRMIZI (KLAVYE)
 Çağın DOSTEL (SAKSAFON)
 Gürhan NURAY (VİYOLONSEL)

Program
 K.K.T.C.-TÜRKİYE DOSTLUK KONSERİ

2026

SEYHAN BELEDİYESİ - KÜLTÜR SANAT VE SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ- MAYIS 2026 ETKİNLİK PROGRAMI

Etkinlik Tarihi	Etkinlik Saati	Etkinlik Yeri	Etkinlik Bilgisi	Etkinlik Yapan Kurum/Şahıs	Bilet/Davetiye Temin Durumu
4 Mayıs 2026 Pazartesi	20.00-22.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Murat Onur Öner - Funny Dünya Stand-Up Gösterisi	Boda Yapım	İnternet Bilet Satış Sitesi
5 Mayıs 2026 Salı	19.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Türk Halk Müziği Koro Konseri	Çukurova Oğuz Boyları Derneği	Ücretsiz
6 Mayıs 2026 Çarşamba	11.00-14.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	SBŞT Çocuk Oyunu	Bir Ağaç Masalı	Ücretsiz
19 Mayıs 2026 Cumartesi	20.30-22.30	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Bu Hikaye Senden Uzun Osman Tiyatro Oyunu	Standarts Yapım	İnternet Bilet Satış Sitesi
12 Mayıs 2026 Salı	20.00-22.30	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Magnifique Concert-Konser	Uconcert Turizm Organizasyon Ltd. Şti.	İnternet Bilet Satış Sitesi
16 Mayıs 2026 Cumartesi	20.00-21.30	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Scapin' In Dolapları	Tiyatro Terspektif	İnternet Bilet Satış Sitesi
23 Mayıs 2026 Cumartesi	19.30-21.00	Yaşar Kemal Kültür Merkezi	Çocuk Korosu Türk Müziği Konseri	Divan Musiki Derneği	Ücretsiz

Özlem Duyduğlarımız

Nuri Börüban Saliha Yeşilköy Gülay Yılmaz

Yer: Adana Büyük Şehir Belediyesi
 Tarih: 18.05.2026 saat: 17:00

Adana Sanatevi etkinlikleri

SÖYLEŞİ ve İMZA GÜNÜ CABİR ÖZYILDIZ

Moderatör: Tülin Celik

9 Mayıs Cumartesi
Saat: 16.00

Adana Sanatevi Derneği

Yerelden Evrensele
Öykülerin Serüveni

"Söyleşi & İmza Günü"

10 Mayıs - Adana
16.00

Güzide Hekimoğlu Özcan Karabulut Faruk Duman

Huzurevleri mah. 77231 sokak Yıldız Sitesi A-Blok Zemin kat Çukurova- Adana

HATAY-SAMANDAĞ'DAN
EDEBİYAT RÜZGARİ
SÖYLEŞİ VE İMZA GÜNÜ

YAZAR VE ŞAİR;
 • Meryem Fehime ORUÇ
 • Yuşa ARIŞ

17 MAYIS 2026

14:00

ADANA SANATEVİ DERNEĞİ

Huzurevleri Mah. 77232 Sk. Çukurova/ADANA

PART 01 Çukurova: Bereketli Topraklar

alarmcırt

Serdar Leblebici
 Selçuk Yılmaz
 Cemalettin Yıldız
 Özgür Eryılmaz
 Ekrem Şerif Egeli
 Hakan Esmer
 Semih Kaplan
 Betül Demir
 Pinar Özdoğan
 Metin Kılıç
 Hande Ünver
 Mehmet Yıldırım

28 Nisan - 10 Mayıs 2026

Kongre ve Kültür Merkezi, 1. Kat, 16.00-20.00

Taharata, 5008 Seyhan, No: 8, 63030 Seyhan / Adana

SEYHAN

HEP ART

8-14 Mayıs 2026
 Açılış: 8 Mayıs 18.30
 KAMAN SANAT GALERİSİ

Mehmet Tuna Çoral
 Ahsen Şahin
 Hakan Dineç

AÇILIŞ: 1 MAYIS CUMA - 18.00

1 MAYIS - 1 HAZİRAN

POSSIBILITIES

OLASILIKLAR

NİNİ ÖNÖZDEN

Adres: Cemal paşa mah. 63006 sk. Yaşar apt. 36/b Seyhan/Adana

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
 TÜRKÖLOJİ ARAŞTIRMALARI MERKEZİ ETKİNLİĞİ

“Kutsalın Dünyasında Akıl:
 İslam Filozofları Ne Yapmaya
 Çalıştı?”

Prof. Dr. Tuna Tunagöz

ÇÜ İlahiyat Fakültesi

Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi

Tarih: 20.05.2026, Çarşamba | Saat: 15.30 | Yer: Adana Çiftçiler Birliği Salonu,
 Ulu Cami Mah. Abidinpaşa Cad. No:76 Seyhan/ADANA

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
 TÜRKÖLOJİ ARAŞTIRMALARI MERKEZİ ETKİNLİĞİ

“Nefes Mekanizmasını ve
 Sesi Doğru Kullanmanın
 Yaşamımızdaki Önemi-
 Uygulamalı Eğitim Semineri-”

Öğr. Gör. Semin Süeda Çölcü

ÇÜ Devlet Konservatuvarı Sahne Sanatları Bölümü Öğretim Elemanı

Tarih: 06.05.2026, Çarşamba | Saat: 15.30 | Yer: Adana Çiftçiler Birliği Salonu,
 Ulu Cami Mah. Abidinpaşa Cad. No:76 Seyhan/ADANA

**ANAOKULU
İLKOKUL
ORTAOKUL**

MİNECAN ORTAOKULU ÖĞRENCİLERİNİ HEM YENİ SINAV SİSTEMİNE HEM GELECEĞE HAZIRLAR.

Minecan Okullarında 2019 yılından itibaren uygulanan IB PYP yaklaşımı müfredat ile öğrenciler 2028 Kademeler Arası Geçiş Sınavına hazırlar!

IB PYP Sorgulama temelli, öğrenci merkezli, açık uçlu sorular ve etkinliklerle ezberden uzak eğitim alan Minecan Anaokulu ve ilkokul öğrencileri, ortaokula çok sağlam temeller ve yeni sınav türüne yüksek hazırbulunuşlukla devam ederler.

minecan.com.tr

“EĞİTİMDE FARKLILIK”

**35.
YIL**